

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Βρυξέλλες, 10.06.1996
COM(96) 247 τελικό

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΤΗΣ ΤΟΜΑΤΑΣ ΣΕ ΕΠΙΠΕΔΟ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

Κατά το συμβούλιο γεωργίας της 19-22ης Ιουνίου 1995 και στο πλαίσιο των συζητήσεων της δέσμης τιμών 1995-1996, το Συμβούλιο ζήτησε από την Επιτροπή την υποβολή έκθεσης, σχετικά με την κατάσταση του τομέα της τομάτας στην Ένωση.

Η Επιτροπή είναι σε θέση, σήμερα, να υποβάλει στο Συμβούλιο την παρούσα έκθεση, η οποία εκπονήθηκε με βάση την έρευνα την οποία διηνήργησε η Επιτροπή στα κράτη μέλη προκειμένου να καταστεί δυνατή η σύγκριση και επαλήθευση των υφισταμένων στοιχείων καθώς και η συλλογή των στοιχείων τα οποία δεν διέθεταν οι υπηρεσίες της Επιτροπής.

Η παρούσα έκθεση περιορίζεται στην ανάλυση της καταστάσεως της αγοράς της τομάτας που πρόκειται να καταναλωθεί σε νωπή κατάσταση και δεν λαμβάνει συνεπώς υπ' όψη της την τομάτα που προορίζεται για μεταποίηση.

Πράγματι, η αγορά της τομάτας αντιμετώπισε δυσκολίες κατά τις τελευταίες περιόδους εμπορίας και, ειδικότερα, οι παραγωγές θερμοκηπίων, οι οποίες βρίσκονται αντιμέτωπες με την δυναμική αναδιοργάνωσης της αγοράς η οποία δημιουργήθηκε λόγω της νέας καταστάσεως που επικράτησε από το 1993, εποχή πού χαρακτηρίζει το τέλος της περιόδου προσχώρησης για την Ισπανία όσον αφορά το προϊόν αυτό.

Στην παρούσα έκθεση αναλύονται επίσης οι κοινοτικές ενισχύσεις που χορηγούνται στις διαρθρώσεις παραγωγής και εμπορίας οι οποίες δεν φαίνεται, ωστόσο, ότι έχουν σημαντικές επιπτώσεις στην εξέλιξη της παραγωγής.

Από την άλλη πλευρά, το καθεστώς των εξ ολοκλήρου χρηματοδοτούμενων εθνικών ενισχύσεων από τα κράτη μέλη, των χορηγουμένων ειδικά στον τομέα της τομάτας, αποτελούν επίσης αντικείμενο της παρούσας έκθεσης.

Ένα από τα συμπεράσματα στα οποία καταλήγει η παρούσα έκθεση είναι ότι η φυσική εξέλιξη της αγοράς θα πρέπει να εξισορροπισθεί με τον καταλληλότερο δυνατό τρόπο δίχως την επιβολή κοινοτικών μέτρων παρέμβασης.

Ωστόσο, η Επιτροπή δεν προέβαλε, κατά το παρελθόν, αντιρρήσεις όσον αφορά τις εθνικές ενισχύσεις για την κατάργηση του δυναμικού παραγωγής, πράγμα το οποίο θα μπορούσε να εφαρμοσθεί στην περίπτωση των θερμοκηπίων.

ΑΠΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ΣΥΝΟΨΗ

Ι. ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΤΟΜΑΤΑΣ

1. - Το διεθνές πλαίσιο
2. - Η κοινοτική αγορά:
 - 2.1 σχετική σημασία του οικονομικού κλάδου της τομάτας στο γεωργικό τομέα
 - 2.2 κοινοτική παραγωγή
 - 2.3 κατάσταση και εξέλιξη των διαρθρώσεων παραγωγής
 - 2.4 κατανάλωση και εμπορία
 - 2.5 οι τιμές στην παραγωγή
3. Ανάλυση των συναλλαγών
 - 3.1 το ενδοκοινοτικό εμπόριο
 - 3.2 εξαγωγές εκτός ΕΚ
 - 3.3 κοινοτικές εξαγωγές

ΙΙ. ΟΙ ΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ

1. - Οι διαρθρωτικές ενισχύσεις
2. - Οι εθνικές ενισχύσεις

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ:

1. Οι σημαντικότερες παραγωγικές περιοχές:
 - Βέλγιο
 - Κάτω Χώρες
 - Ισπανία
 - Γαλλία
2. Στατιστικά στοιχεία
3. Διαρθρωτικό παράρτημα

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Κατά το συμβούλιο γεωργίας της 19/22ης Ιουνίου 1995 και στο πλαίσιο των συζητήσεων της δέσμης τιμών 1995/1996, το Συμβούλιο ζήτησε από την Επιτροπή την υποβολή έκθεσης, σχετικά με την κατάσταση του τομέα της τομάτας στην Ένωση.

Η παρούσα έκθεση εκπονήθηκε με βάση μια έρευνα που πραγματοποιήθηκε από την Επιτροπή στα κράτη μέλη προκειμένου να επιτευχθεί η σύγκριση και επαλήθευση των υφισταμένων στοιχείων καθώς και η συλλογή των στοιχείων τα οποία οι υπηρεσίες της Επιτροπής δεν διέθεταν ακόμη.

Η περίοδος ανάλυσης περιλαμβάνει 5 χρόνια, από το 1990 έως το 1994. Στην περίοδο αυτή περιλαμβάνονται τρεις περίοδοι εμπορίας κατά τις οποίες η Ισπανία βρισκόταν ακόμη σε μεταβατική περίοδο προσχώρησης όσον αφορά το προϊόν αυτό και υπόκειτο, επομένως, στην τιμή προσφοράς, και δύο περίοδοι, 1993 και 1994, κατά τις οποίες η Ισπανία διέθετα μόνον ένα σύστημα στατιστικής εποπτείας των αποστολών [ΣΜΣ].

Η παρούσα έκθεση περιορίζεται στην ανάλυση της κατάστασης της αγοράς της τομάτας που πρόκειται να καταναλωθεί νωπή και δεν λαμβάνει συνεπώς υπ' όψη της την τομάτα που προορίζεται για μεταποίηση, η οποία θεωρείται διαφορετικό προϊόν τόσο ως προς τους όρους παραγωγής όσο και ως προς την εμπορία της.

ΣΥΝΟΨΗ

Η τομάτα έχει καταστεί ένα βασικό λαχανικό στο διαιτολόγιο των ευρωπαίων. Η σημασία της στην κοινοτική γεωργική οικονομία (14,7 του συνολικού όγκου των λαχανικών) είναι μεγάλη. (...) Το μερίδιό της στον κοινοτικό προϋπολογισμό ανέρχεται σε 9,4 εκατ. ECU, τα οποία χρησιμοποιούνται για την κοινοτική παρέμβαση στην αγορά.

Από το 1990 η κοινοτική παραγωγή και οι καλλιεργούμενες εκτάσεις παρουσιάζουν μείωση. Αντίθετα, οι αποδόσεις παρουσιάζουν σημαντική αύξηση οφειλόμενη στην τεχνική εξέλιξη της καλλιέργειας. Η τάση στο μέλλον προσανατολίζεται προς την εξειδίκευση της παραγωγής και τη μείωση του αριθμού των επιχειρήσεων.

Η αύξηση της κατανάλωσης η οποία παρατηρείται από το 1990 φαίνεται ότι έχει φθάσει στο ανώτατο σημείο της και θα σταθεροποιηθεί κατά το μέλλον. Η κατανάλωση αυτή γνωρίζει ωστόσο μία εξέλιξη προς τη διαφοροποίηση και την ποιότητα με τη ζήτηση νέων τύπων και ποικιλιών, με γεύση που θυμίζει αυτή της τομάτας "υπαίθρου". Η προσαρμογή της παραγωγής στη νέα αυτή ζήτηση, φαίνεται ότι αποτελεί ένα από τους παράγοντες που θα επιτρέψει την ενίσχυση του δυναμισμού της παραγωγής στις χώρες του βορρά έναντι του μεγάλου ανταγωνισμού των χωρών του νότου.

Ο έντονος εποχιακός χαρακτήρας συνεχίζει να αποτελεί ένα σημαντικό χαρακτηριστικό του τομέα αυτού. Η κατάσταση των τιμών στις αγορές χονδρικής πώλησης παρουσιάζει μία συνολική τάση προς τη μείωση· ωστόσο, διαπιστώνεται μια σχετική αύξηση των τιμών για το έτος 1994. Παρά την έλλειψη οριστικών πληροφοριών, οι τιμές θα μπορούσαν να έχουν υποστεί και μείωση για το έτος 1995 κυρίως για τη τομάτα θερμοκηπίου στις καλλιέργειες δενδροκηπευτικών του βορρά.

Η πτώση αυτή οφείλεται κυρίως στη μείωση των τιμών της "κλασσικής στρογγυλής τομάτας" ενώ για τις νέες ποικιλίες με "υψηλή προστιθέμενη αξία" (τομάτες σε τσαμπί, τομάτες-νάνοι), οι τιμές στην παραγωγή είναι πολύ ελκυστικές. Ο όγκος της παραγωγής των νέων αυτών ποικιλιών παρουσιάζει προοδευτική αύξηση.

Δεν μπόρεσε να καταδειχθεί ότι υπάρχει ουσιαστικός αντίκτυπος των νομισματικών διακυμάνσεων ορισμένων ασθενών νομισμάτων στις τιμές των τοματών προέλευσης από χώρες που έχουν υποστεί υποτιμήσεις (συγκεκριμένα από την Ισπανία).

Η κοινοτική παρέμβαση, η οποία μειώθηκε σε συνολικούς όρους από το 1990 χρησιμοποιήθηκε μόνο ως δίχτυ ασφαλείας της αγοράς και σε καμία περίπτωση σαν πηγή εισοδήματος, λόγω της περιορισμένης χρησιμοποίησης της δυνατότητας αυτής (1,6% κατά μέσο όρο).

Οι κοινοτικές συναλλαγές αυξήθηκαν κατά 27% από το 1990. Η αύξηση αυτή οφείλεται κατά ένα μεγάλο μέρος στην αύξηση των εξαγωγών από την Ισπανία.

Ο αναπροσανατολισμός των χρονοδιαγραμμάτων παραγωγής αποτελεί την αιτία ορισμένων εποχιακών δυσκολιών που αντιμετωπίζει ο τομέας αυτός μεταξύ των περιοχών του βορρά και του νότου. Πράγματι, μέχρι το 1994, η χειμερινή περίοδος (Ιανουάριος, Φεβρουάριος, Μάρτιος) καλυπτόταν σχεδόν στο σύνολό της από την ισπανική παραγωγή (συμπεριλαμβανομένων των Καναρίων Νήσων) και από την παραγωγή του Μαρόκου, ενώ η θερινή περίοδος αντιστοιχούσε στις παραγωγές των κρατών μελών του βορρά (Βέλγιο, Κάτω Χώρες και εν μέρει Γαλλία).

Με το πέρας της μεταβατικής περιόδου προσχώρησης της Ισπανίας το 1993, έπαψαν να ισχύουν οι περιορισμοί των τιμών και η δυνατότητα αποστολής κατά τους μήνες που θεωρούνται "ευαίσθητοι" (Απρίλιος, Μάιος και Ιούνιος) είναι στο εξής τελείως ανοικτή στα ισπανικά προϊόντα, πράγμα που συνεπάγεται σημαντικές επικαλύψεις με τις παραγωγές του βορρά.

Από την άλλη πλευρά, η παραγωγή σε θερμοκήπια επιδιώκει να κατακτήσει ένα μέρος της "χειμερινής αγοράς" με νέες τεχνικές καλλιέργειας και με ποικιλίες υψηλής προστιθέμενης αξίας, οι οποίες απαιτούν σημαντικές επενδύσεις.

Οι εισαγωγές από τις τρίτες χώρες, και ιδίως από το Μαρόκο πραγματοποιούνται κυρίως στη γαλλική αγορά. Φαίνεται ότι οι εισαγωγές αυτές δεν διαταράσσουν την αγορά. Πραγματοποιούνται εξάλλου από το 1995 στο πλαίσιο διμέρους συμφωνίας.

Οι κοινοτικές ενισχύσεις στις διαρθρώσεις παραγωγής και εμπορίας δεν φαίνεται ότι έχουν σημαντική επίπτωση στην εξέλιξη της παραγωγής. Αυτή επηρεάστηκε περισσότερο από τις κανονικές διακυμάνσεις της αγοράς και κυρίως από την εξέλιξη των ενδοκοινοτικών συναλλαγών.

Εξ άλλου η Επιτροπή δεν έχει στοιχεία σχετικά με καθεστώτα εθνικών ενισχύσεων χρηματοδοτούμενων καθ'ολοκληρίαν από τα κράτη μέλη και τα οποία να παρέχονται ειδικά στον τομέα της τομάτας. Στο γενικό πλαίσιο των εθνικών ενισχύσεων αυτός ο τομέας μπόρεσε να ευεργετηθεί από τα οριζόντια σχέδια γενικών ενισχύσεων για τη γεωργία ή την περιφερειακή ανάπτυξη.

1. ΤΟ ΔΙΕΘΝΕΣ ΠΛΑΙΣΙΟ

Η παραγωγή τομάτας αντιπροσωπεύει, κατ'όγκον, 18% της παγκόσμιας παραγωγής λαχανικών: σύμφωνα με τα στοιχεία της FAO, η παγκόσμια παραγωγή τομάτας (συμπεριλαμβανομένης της τομάτας για μεταποίηση) αυξήθηκε από 50 εκατ. τόνους το 1990 σε 74,3 εκατ. τόνους και το 1993. Οι παγκόσμιες συναλλαγές του νωπού προϊόντος είναι κατά 4% κατώτερες της παγκόσμιας παραγωγής και η τομάτα που προορίζεται για μεταποίηση αντιπροσωπεύει περίπου το 30% της παγκόσμιας παραγωγής.

Ο περιορισμένος όγκος των εξαγωγών για τη τομάτα που προορίζεται για κατανάλωση σε νωπή κατάσταση αποδεικνύει ότι το μεγαλύτερο μέρος της παραγωγής τομάτας σε παγκόσμιο επίπεδο προορίζεται για κατανάλωση στις εθνικές αγορές.

Πράγματι, το προϊόν αυτό δεν είναι ιδιαίτερα προσαρμοσμένο στις συναλλαγές λόγω των χαρακτηριστικών του: εξαιρετικά φθαρτός χαρακτήρας του προϊόντος, αλληλεπικάλυψη μεταξύ των περιόδων παραγωγής των χωρών εισαγωγής και εξαγωγής, καθώς και σημαντικές διακυμάνσεις τιμών κατά τη διάρκεια των διαφόρων εποχών.

Οι κύριοι παραγωγοί είναι η Ευρωπαϊκή Ένωση, οι Ηνωμένες Πολιτείες, ή πρώην ΕΣΣΔ, η Κίνα και η Τουρκία.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι ο κυριότερος παραγωγός, με παραγωγή 13,4 εκατ. τόνων, εκ των οποίων 6,9 εκατ. προορίζονται για κατανάλωση σε νωπή κατάσταση, ήτοι 48,5% της συνολικής παραγωγής¹. Το εμπόριο νωπής τομάτας είναι σημαντικά αναπτυγμένο στην Ευρώπη, όπου είναι συγκεντρωμένοι οι μεγαλύτεροι εξαγωγείς του κόσμου: Κάτω Χώρες, Ισπανία και Βέλγιο, καθώς και οι μεγαλύτεροι εισαγωγείς: Γερμανία, Γαλλία και Ηνωμένο Βασίλειο.

2. Η ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΑΓΟΡΑ

2.1 Σημασία της οικονομίας της τομάτας στον τομέα καλλιέργειας δενδροκηπευτικών

Η νωπή τομάτα αποτελεί ένα σημαντικό προϊόν στον τομέα της καλλιέργειας δενδροκηπευτικών. Η παρουσία της καθόλη τη διάρκεια του έτους στο διαιτολόγιο των ευρωπαίων επιτρέπει να θεωρηθεί ως "βασικό λαχανικό". Αντιπροσωπεύει 14,7% του συνόλου των λαχανικών που παράγονται στην Ένωση. Η γεωργική έκταση που προορίζεται για την παραγωγή αυτή αντιπροσωπεύει κατά μέσο όρο 13% της καλλιέργειας που αφιερώνεται στην καλλιέργεια δενδροκηπευτικών στην Ένωση.

¹ για την περίοδο 1990 έως 1994

Σε δημοσιονομικούς όρους, το μέσο κόστος είναι 9,4 εκατ. ECU² τα οποία προορίζονται για παρεμβάσεις της αγοράς και αντιπροσωπεύουν κατά συνέπεια 1,2% του προϋπολογισμού που προορίζεται για τον τομέα των νωπών οπωροκηπευτικών.

Οι ποσότητες που αποσύρονται από την αγορά μειώθηκαν σε συνολικούς όρους από το έτος 1990 και αντιπροσωπεύουν κατά μέσο όρο 1,6% της παραγωγής τομάτας για κατανάλωση σε νωπή κατάσταση κατά τα έτη 1990 έως 1994. Για την περίοδο αυτή, η Γαλλία απέσυρε 3% της παραγωγής της, ακολουθούμενη από τις Κάτω Χώρες (2,8%) και την Ιταλία (2,6%).

2.2. Η κοινοτική παραγωγή

Κατά μέσο όρο 48,5% της κοινοτικής παραγωγής τομάτας προορίζεται για κατανάλωση σε νωπή κατάσταση.

Ο πρώτος παραγωγός τομάτας για κατανάλωση ως νωπό προϊόν στην Ευρώπη είναι η Ιταλία (29,8%), ακολουθούμενη από την Ισπανία (27,4%), την Ελλάδα (10%) και τις Κάτω Χώρες (9%).

Η παραγωγή αυτή η οποία παρουσίαζε αύξηση μέχρι το 1990 υπέστη μείωση μεταξύ 1990 και 1994 (7 εκατ. τόνοι το 1990 έως 6,3 εκατ. τόνοι το 1994). Η πτωτική αυτή τάση έχει γίνει εμφανής από την περίοδο 1993 και κυρίως στην Ισπανία, την Ιταλία και τις Κάτω Χώρες. Αντιθέτως στο Βέλγιο και την Ελλάδα σημειώθηκε αύξηση από το 1990 και μετά.

Πίνακας 1: Εξέλιξη της παραγωγής τομάτας

(τόνοι)

	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994
Βέλγιο	205.030	225.220	268.400	313.960	329.500	346.779	309.334
Ελλάδα	666.910	728.050	665.790	710.700	754.940	784.850	757.250
Ισπανία	1.834.893	1.987.763	2.024.695	1.793.832	1.880.143	1.912.300	1.786.807
Γαλλία	417.500	421.700	461.100	527.300	516.900	643.400	492.600
Ιταλία	1.594.916	2.018.230	2.657.083	2.759.091	2.712.099	1.984.572	2.149.074
Κάτω-Χώρες	567.029	620.782	640.725	636.149	651.994	606.612	540.577
Πορτογαλία	63.893	80.835	86.706	72.625	64.267	μ.δ.	75.000
ΕΥΡ-15	5.530.068	6.265.710	6.987.534	6.993.597	7.098.801	6.651.347	6.262.412

²

μέσος όρος των ετών 1990 έως 1994. Για το 1994 το δημοσιονομικό κόστος ανήλθε σε 4,46 εκατ. ECU αντιπροσωπεύοντας 0,5% του προϋπολογισμού που προορίζεται για τον τομέα των νωπών οπωροκηπευτικών.

Πίνακας 2: Εξέλιξη της παραγωγής σε σχέση με τη συνολική παραγωγή EUR

(σε %)

	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994
Βέλγιο	3,7	3,6	3,8	4,5	4,6	5,2	4,9
Ελλάδα	12	11,5	9,4	10,1	10,5	11,7	12
Ισπανία	33	31,4	28,7	25,4	26,3	28,5	28,2
Γαλλία	7,5	6,7	6,5	7,5	7,2	9,6	7,8
Ιταλία	28,7	31,9	37,7	39,1	37,9	29,6	33,9
Κάτω Χώρες	10,2	9,8	9,1	9	9,1	9	8,5

2.3 Κατάσταση και εξέλιξη των διαρθρώσεων παραγωγής

Η καλλιέργεια στην ύπαιθρο συγκεντρώνεται στις χώρες του νότου και κυρίως στην Ιταλία, Ισπανία, Ελλάδα, Νότιο Γαλλία και Πορτογαλία.

Η καλλιέργεια κάτω από πλαστικά σκέπαστρα αποτελεί μία πρόσφατη παραλλαγή της παραγωγής στην ύπαιθρο, η οποία συνίσταται στην προστασία των καλλιεργειών με πλαστικές σήραγγες. Η προστασία χρησιμοποιείται κυρίως ως άμυνα κατά του ανέμου και για τη βελτιστοποίηση της ποιότητας της παραγωγής.

Η καλλιέργεια σε θερμοκήπια συγκεντρώνεται στις χώρες του βορρά, κυρίως στις Κάτω Χώρες, το Βέλγιο και σε ένα τμήμα της Γαλλίας. Η καλλιέργεια αυτή πραγματοποιείται με τεχνητή θέρμανση κατά τη διάρκεια των πιο ψυχρών περιόδων.

Η συνολική κοινοτική έκταση, η οποία προορίζεται για την παραγωγή τομάτας παρουσιάζει μείωση από το 1990 (255.000 εκτάρια το 1990 έως 217.000 εκτάρια το 1994). Η μείωση αυτή οφείλεται εν μέρει στη μείωση των εκτάσεων στις χώρες του νότου, οι οποίες κατά παράδοση καλλιεργούν στην ύπαιθρο και συμπύπτει με αύξηση των αποδόσεων και με καθιέρωση νέων ποικιλιών.

Η σημαντικότερη έκταση βρίσκεται στην Ιταλία με 50,6% της συνολικής έκτασης, ακολουθούμενη από την Ισπανία με 25,5% και την Ελλάδα με 14,9%.

Η συνολική έκταση που προορίζεται για παραγωγή κάτω από σκέπαστρα στην Κοινότητα αντιπροσωπεύει μόνο 9% των συνολικών εκτάσεων για την παραγωγή τομάτας που καταναλώνεται νωπή.

Στο Βέλγιο και τις Κάτω Χώρες, η έκταση που χρησιμοποιείται για την παραγωγή βρίσκεται εξ ολοκλήρου σε θερμοκήπια. Ας σημειωθεί, ότι παρατηρείται συνεχής μείωση στις Κάτω Χώρες από το 1990, ενώ στο Βέλγιο η έκταση έχει ελαφρώς αυξηθεί. Στην Ισπανία η έκταση που προορίζεται για την παραγωγή κάτω από σκέπαστρα αντιπροσωπεύει 16,6% της συνολικής έκτασης, ενώ στην Ιταλία 5,3% και στη Γαλλία 60%.

Συνολικά, για την περίοδο 1990 έως 1994, διαπιστώνεται μείωση των εκτάσεων της τάξης του 17,7%. Η μείωση αυτή είναι σημαντικότερη στη Γαλλία (-38,9%), ακολουθούμενη από τις Κάτω Χώρες (-29,2%), την Ελλάδα (-20%) και την Ισπανία (-13,4%).

Πίνακας 3: Εξέλιξη των εκτάσεων που προορίζονται για την παραγωγή τομάτας (εκτάρια)

	1990	1991	1992	1993	1994
Βέλγιο	940	945	963	946	954
Ελλάδα	38.513	39.015	36.657	33.110	32.083
Ισπανία	69.884	59.913	55.802	57.111	61.613
Γαλλία	6.600	6.650	5.960	6.060	4.750
Ιταλία	136.378	129.669	117.595	113.426	115.248
Κάτω Χώρες	1.603	1.570	1.505	1.390	1.241

Οι διάφορες τεχνικές παραγωγής έχουν σαν αποτέλεσμα μια τεράστια διαφορά μεταξύ των αποδόσεων κάθε τύπου εκμετάλλευσης.

Πράγματι, από τους πίνακες που ακολουθούν προκύπτει η διαφορά μεταξύ των αποδόσεων του συστήματος παραγωγής στην "ύπαιθρο" - 50 τόνοι/εκτάριο - και των αποδόσεων της παραγωγής σε "θερμοκήπιο" - 400 τόνοι/εκτάριο.

Η τάση μεταξύ 1990 και 1994 είναι μία συνολική αύξηση των αποδόσεων (κατά 2% ετησίως) για τους δύο τύπους παραγωγής.

Οι σημαντικές αυτές αυξήσεις απόδοσης οφείλονται κυρίως σε μία καλύτερη γνώση των καλλιεργητικών τεχνικών, στις πιο παραγωγικές νέες ποικιλίες που έχουν καθιερωθεί στην αγορά, καθώς και σε νέες τεχνολογίες που χρησιμοποιούνται για τις καλλιέργειες κάτω από σκέπαστρα.

Πίνακας 4: Εξέλιξη των αποδόσεων στην παραγωγή τομάτας

(τόνοι/εκτάριο)

	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994
Βέλγιο	238,8	246,1	285,5	332,2	342,2	366,6	324,2
Ελλάδα	45,5	53,2	45,6	48,4	51,2	52,4	52,6
Ισπανία	42,8	44,9	45,2	44,5	47,4	49,1	49,8
Γαλλία	108,2	113	119,3	127,7	128,2	145,4	162
Ιταλία	41	45,5	45,7	47,7	50,5	48,4	50,4
Κάτω Χώρες	330,6	368	399,7	405,2	433,2	436,4	435,6

2.4 Κατανάλωση και εμπορία

Σύμφωνα με τις πληροφορίες που έχουν δοθεί από τα κράτη μέλη, η κατανάλωση αυξήθηκε από το 1990. Ωστόσο, η τάση αυτή δεν προδικάζει το μέλλον για το οποίο οι ενδιαφερόμενοι επαγγελματικοί κύκλοι βλέπουν μάλλον στασιμότητα της κατανάλωσης.

Ο μέσος όρος κατανάλωσης νωπής τομάτας στην Ευρωπαϊκή Ένωση είναι 24,6 χγρ/κάτοικο³, ποσοστό που απέχει κατά πολύ από τον μέσο όρο κατανάλωσης των χωρών ΟΟΣΑ που είναι 31 χγρ/κάτοικο.

Ο μεγαλύτερος καταναλωτής νωπής τομάτας είναι η Ελλάδα και ακολουθεί η Ιταλία και η Ισπανία. Πρέπει επίσης να σημειωθεί η μεγάλη μείωση της κατανάλωσης νωπής τομάτας στην Ισπανία κατά το έτος 1994.

Όπως προκύπτει από τον ανωτέρω πίνακα η κατανάλωση στην Κοινότητα δεν είναι ομοιογενής, αλλά μάλλον το αντίθετο. Οι διαφορές στην κατανάλωση μεταξύ των κρατών μελών είναι σημαντικές. Η σχέση μεταξύ του κράτους μέλους που καταναλώνει περισσότερο ανά κεφαλή και αυτού που καταναλώνει λιγότερη είναι 1 προς 15.

Η εξέλιξη της κατανάλωσης ακολουθεί την αρκετά ισχυρή τάση της προτίμησης των καταναλωτών για νέες ποικιλίες όπως οι τομάτες σε τσαμπί, οι τομάτες-νάνοι ή οι ποικιλίες με οργανοληπτικά χαρακτηριστικά που πλησιάζουν περισσότερο προς τις τομάτες "υπαίθρου". Κατά γενικό κανόνα, τα κράτη μέλη με μεγάλη παραγωγή παρουσιάζουν πολύ υψηλή κατανάλωση που παραμένει ωστόσο σταθερή.

³ Μέσος όρος κατανάλωσης μεταξύ 1990 και 1994

Πίνακας 5: Κατανάλωση τομάτας (νωπή)

(kg/κάτοικο)

Κράτος μέλος	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994
Βέλγιο	10,9	9,5	11,8	14,0	11,7	13,5	/
Δανία	5,9	/	5,5	/	/	5,0	/
Γερμανία	13,9	14,8	15,4	15,3	15,7	16,0	14,1
Ελλάδα	66,0	72,0	65,0	69,0	73,0	76,0	73,0
Ισπανία	37,0	40,8	43,6	37,2	36,5	35,3	28,3
Γαλλία	10,0	10,3	10,4	10,6	/	/	/
Ιρλανδία	6,0	6,0	6,0	6,0	6,0	/	/
Ιταλία	59,4	62,1	64,4	63,3	57,6	57,1	55,6
Λουξεμβούργο	/	/	/	/	/	/	/
Κάτω-Χώρες	6,1	6,2	6,5	6,7	6,6	6,7	6,0
Πορτογαλία	/	/	/	/	/	/	/
νωμένο Βασίλειο	6,4	6,6	6,4	5,9	6,0	4,5	5,5
Αυστρία	/	/	/	/	/	/	/
Φινλανδία	8,3	8,5	9,1	8,7	9,0	9,0	9,7
Σουηδία	/	/	/	/	/	/	/

Διαφορετικές ποικιλίες τομάτας χρησιμοποιούνται για να ικανοποιηθεί η ζήτηση των ευρωπαϊών καταναλωτών που ζητούν όλο και περισσότερο διαφοροποιημένα προϊόντα στην αγορά. Αυτό απαιτεί επιπλέον προσπάθεια για την παραγωγή προκειμένου να προσαρμοστεί σε αυτή την κατάσταση της αγοράς με τις νέες ποικιλίες. Κατά τα τελευταία έτη παρατηρείται αύξηση του αριθμού των ποικιλιών όπως η **τομάτα-νάνος** καθώς και οι τομάτες που είναι προσκολλημένες στο κοτσάνι ή "**τομάτες σε τσαμπί**" που γνώρισαν μεγάλη επιτυχία λόγω των οργανοληπτικών ιδιοτήτων τους και λόγω της προφανούς φρεσκάδας τους.

Η παραγωγή τομάτας για νωπή κατανάλωση, σε αντίθεση με την παραγωγή που προορίζεται για τη μεταποίηση, καλύπτει όλο το έτος και αυτό χάρις στις νέες τεχνικές παραγωγής και στις νέες ποικιλίες τομάτας.

2.5 Οι τιμές στην παραγωγή

Το χαρακτηριστικότερο γνώρισμα των τιμών για τη νωπή τομάτα είναι η έντονη εποχικότητα. Διαπιστώνεται, πράγματι, μια πολύ μεγάλη διαφορά τιμών στην παραγωγή ανάλογα με τους μήνες παραγωγής και ανάλογα με τα κράτη μέλη παραγωγής. Κατά γενικό κανόνα, κατά την περίοδο του χειμώνα, οι διαπιστωθείσες τιμές είναι πολύ υψηλότερες από αυτές της περιόδου Μαΐου-Νοεμβρίου και τα επίπεδα τιμών διατηρούνται κανονικά.

Συνολικά, μια μείωση των τιμών για τη νωπή τομάτα διαπιστώνεται από το 1990 και μέχρι το έτος 1994 όπου παρατηρείται μια μικρή αύξηση των τιμών.

Κατά την περίοδο εμπορίας 1991 υπήρξε μια αύξηση των τιμών σε σχέση με το 1990. Ωστόσο, μειώσεις των τιμών παρατηρήθηκαν στην Ισπανία, στην Ιταλία και στην Πορτογαλία. Κατά την περίοδο αυτή διαπιστώθηκε, επίσης συνολικά, αύξηση της παραγωγής των καλλιεργούμενων εκτάσεων και των αποδόσεων.

Η περίοδος εμπορίας 1992 είναι η πρώτη περίοδος κατά την οποία διαπιστώνεται μείωση των τιμών. Η μείωση ήταν περισσότερο έντονη στην Ισπανία, στο Βέλγιο, στις Κάτω Χώρες και στο Ηνωμένο Βασίλειο.

Κατά την περίοδο εμπορίας 1993 συνεχίζεται η μείωση των τιμών που άρχισε το 1992. Πρέπει να σημειωθεί ότι η περίοδος αυτή χαρακτηρίζεται από μείωση της παραγωγής παρόλο που αυξήθηκαν οι καλλιεργούμενες εκτάσεις.

Κατά την περίοδο εμπορίας 1994 σημειώθηκε μια σχετική αύξηση των τιμών. Η εν λόγω αύξηση των τιμών σημειώθηκε κυρίως στις Κάτω Χώρες και στη Γαλλία όπου οι τιμές του 1994 ανέκαμψαν σε πολύ ικανοποιητικό επίπεδο υπερβαίνοντας ακόμα και τις τιμές της περιόδου 1990. Αντιθέτως, στην Ιταλία, στο Βέλγιο και στην Πορτογαλία, οι τιμές ανέκαμψαν εν μέρει χωρίς να φθάσουν τα επίπεδα του 1990. Στην Ισπανία και στο Ηνωμένο Βασίλειο οι τιμές παραμένουν πάντοτε σε πολύ χαμηλά επίπεδα.

Στον πίνακα αριθ. 6 σχετικά με την εξέλιξη των μηνιαίων τιμών διαπιστώνεται αντιθέτως ότι, από το 1990 για την Ισπανία, τις Κάτω Χώρες και το Βέλγιο, υπάρχει αύξηση των τιμών κατά τους μήνες Μάιο και Ιούνιο και μείωση των τιμών για τους μήνες Μάρτιο και Απρίλιο. Ωστόσο, κατά το έτος 1994 υπάρχει μεγάλη ανάκαμψη των τιμών για τους εν λόγω μήνες Μαρτίου και Απριλίου.

Πίνακας 6: Εξελίξεις των μηνιαίων τιμών σε σχέση με το 1990

1. Ισπανία

	1990	1991	1992	1993	1994
Μάρτιος	100	44	64	70	88
Απρίλιος	100	79	72	116	95
Μάιος	100	189	160	181	132
Ιούνιος	100	133	101	105	146

2. Κάτω Χώρες

	1990	1991	1992	1993	1994
Μάρτιος	100	77	68	53	77
Απρίλιος	100	110	79	74	91
Μάιος	100	94	126	96	104
Ιούνιος	100	159	123	109	148

3. Βέλγιο

	1990	1991	1992	1993	1994
Μάρτιος	100	73	67	59	78
Απρίλιος	100	106	85	77	86
Μάιος	100	92	130	101	99
Ιούνιος	100	128	110	96	123

Πηγή: Στοιχεία της ΓΔVI και στοιχεία του Υπουργείου Γεωργίας (Ισπανίας), CBT, και VBT.

Για την περίοδο εμπορίας 1995, οι επαγγελματικοί κύκλοι παραγωγών του βορρά, παραπονέθηκαν για χαμηλά επίπεδα τιμών και επομένως για τη μη αποδοτικότητα των επιχειρήσεων. Η κατάσταση αυτή φαίνεται ότι επηρέασε όλο τον τομέα των οπωροκηπευτικών θερμοκηπίου και δεν συνδέεται επομένως μόνο με τον τομέα της τομάτας. Ενδεικτικά και για την περίπτωση του Βελγίου, τα ακόλουθα στοιχεία σχετικά με την κλασική στρογγυλή τομάτα καταδεικνύουν το εν λόγω πρόβλημα :

- έξοδα (επενδύσεις, παραγωγή και εργατικό δυναμικό) 1.400 έως 1.500 F/m².

Η κανονική παραγωγή φθάνει περίπου τα 55 χgr/m² και η υψηλή παραγωγή περίπου τα 60 χgr/m².

- αυτό σημαίνει ότι προκειμένου να υπάρξει ικανοποιητικό οικονομικό αποτέλεσμα ώστε να καλυφθούν τα πραγματοποιηθέντα έξοδα, το επίπεδο τιμών πρέπει να φθάσει τουλάχιστον τα 23 F/χgr (1.400 F έξοδα και 60 χgr παραγωγή) για τις πολύ καλές επιχειρήσεις. Η μέση τιμή στο Βέλγιο ήταν 20 F/χgr για το 1995.⁴

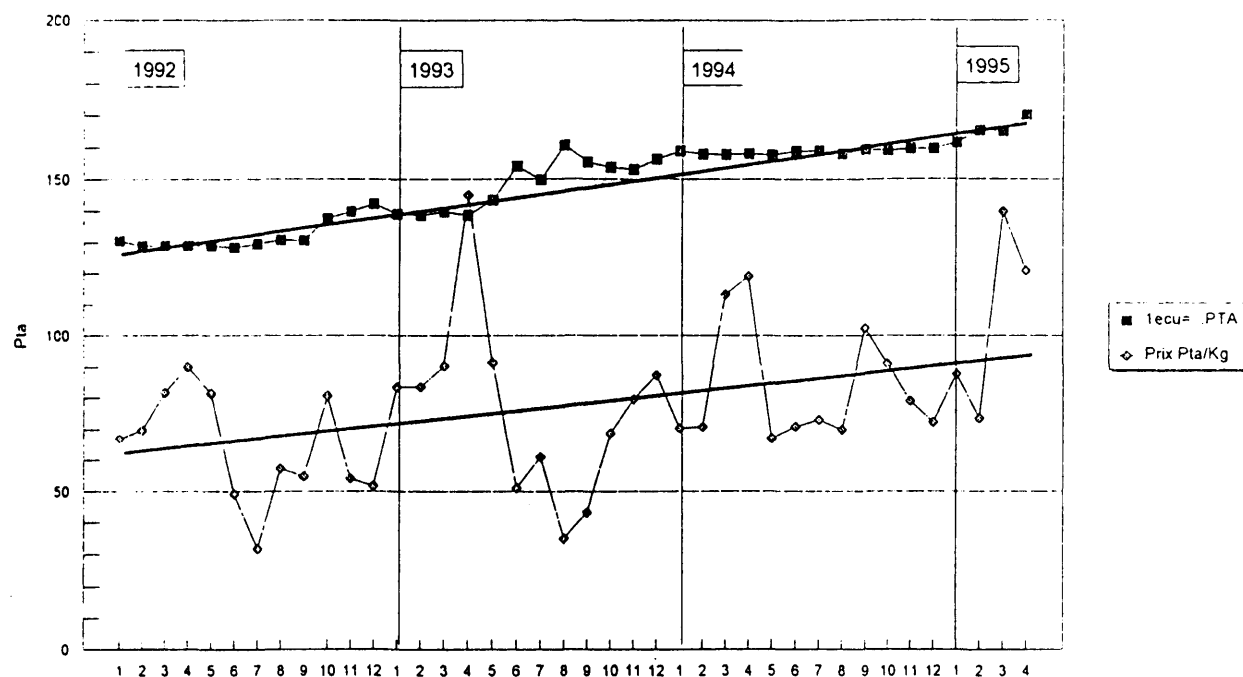
Στη γαλλική αγορά (55% των βελγικών εξαγωγών) οι "βελγικές" τομάτες ανταγωνίζονται τις "ισπανικές", η τιμή των οποίων είναι κατευθυντήρια.

Από την εξέταση των ισπανικών τιμών σε πεσέτες προκύπτει ότι οι διακυμάνσεις είναι πολύ σημαντικές και δεν σχετίζονται με νομισματικά προβλήματα.

⁴ Στοιχεία του κράτους μέλους

Από τις ευθείες παλινδρομήσεις του Ιανουαρίου 1992 έως τον απρίλιο 1995 καθίσταται σαφές ότι η τάση της εξελίξεως των τιμών σε πεσέτες ακολουθεί σχεδόν παράλληλη πορεία με την υποτίμηση του νομίσματος. Βάσει αυτών των μέσων τάσεων η ισοτιμία ECU/πεσέτα αυξήθηκε εντός σαράντα μηνών με αρκετά σταθερό ρυθμό κατά 32% , ενώ η αύξηση των τιμών σε πεσέτες ανήλθε με πολλές διακυμάνσεις σε 51%. Η τιμή της ισπανικής τομάτας σε ECU αυξήθηκε συνεπώς κατά 14% περίπου την εν λόγω περίοδο. Επομένως δεν μπορεί να αποδειχθεί ότι υπάρχει αντίκτυπος των υποτιμήσεων της πεσέτας στις τιμές της ισπανικής τομάτας σε ECU και συνεπώς σε βελγικά φράγκα.

Ισπανικές τομάτες Νομισματικοί αντίκτυποι στις τιμές

Ιανουάριος 1992/Απρίλιος 1995

3. ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ

3.1 Το ενδοκοινοτικό εμπόριο

Το ενδοκοινοτικό εμπόριο (συμπεριλαμβανομένων των Καναρίων) αυξήθηκε κατά 27% σε όγκο από το 1990.

Ο όγκος των συναλλαγών ανέρχεται σε 1,3 εκατ. τόνους που αντιπροσωπεύει το 21% της συνολικής παραγωγής.

Το μεγαλύτερο τμήμα του όγκου των ενδοκοινοτικών αποστολών το 1994 προέρχεται από την Ισπανία με 618.000 τόνους (εκ των οποίων 306.000 τόνοι από τα Κανάρια Νησιά)⁵· επιπλέον πρέπει να σημειωθεί ότι από το 1990 η χώρα αυτή διπλασίασε τις αποστολές της. Έπονται οι Κάτω Χώρες με 410.000 τόνους και το Βέλγιο με 160.800 τόνους⁵.

Οι κυριότερες κοινοτικές αγορές που απορροφούν τις ποσότητες αυτές βρίσκονται στη Γερμανία, το Ηνωμένο Βασίλειο και τη Γαλλία.

Οι αποστολές των Κάτω Χωρών και του Βελγίου υπέστησαν μείωση από το 1990 και ιδίως κατά την περίοδο εμπορίας 1993· ακολούθησε μια μικρή ανάκαμψη κατά την περίοδο εμπορίας 1994.

Αντιθέτως, οι γαλλικές και ιταλικές αποστολές διατηρήθηκαν στα ίδια επίπεδα, αυξήθηκαν μάλιστα κατά το 1993 και έφθασαν σε επίπεδο ρεκόρ κατά το 1994.

Πίνακας 7: Όγκος των ενδοκοινοτικών συναλλαγών (τόνοι)

	1990	1991	1992	1993	1994
Ισπανία	291.885	331.391	414.630	433.167	618.426
Κάτω Χώρες	545.958	559.175	545.010	387.053	409.669
Βέλγιο	154.667	172.437	187.831	150.403	160.779
Ιταλία	17.196	23.884	28.883	38.832	64.655
Γαλλία	31.568	43.317	46.682	46.758	62.051
EUR-12	1.051.777	1.142.113	1.238.824	1.068.907	1.332.080

Πηγή: Eurostat-Cronos. Τα στοιχεία για την Ισπανία περιλαμβάνουν τις Καναρίους Νήσους.

Η αύξηση των ισπανικών αποστολών συνδέεται αναμφίβολα με το τέλος της μεταβατικής περιόδου κατά την έναρξη της περιόδου εμπορίας 1993 και επομένως με την εξάλειψη των περιορισμών. Η αύξηση αυτή παγιώνεται το 1994, έτος κατά το οποίο η παραγωγή και η κατανάλωση μειώθηκαν στην Ισπανία. Μπορούμε να συμπεράνουμε για αυτό το έτος ότι οι αποστολές πραγματοποιήθηκαν εις βάρος της πώλησης στην εθνική αγορά. Διαπιστώνεται επιπλέον, ότι οι αποστολές από την Χερσόνησο (Almeria και Murcia) αυξήθηκαν περισσότερο από αυτές των Καναρίων Νήσων.

⁵

Δεδομένα για το έτος 1994

Τα εποχιακά χρονοδιαγράμματα

Παραδοσιακά, οι ενδοκοινοτικές αποστολές πραγματοποιούνταν κατά τη διάρκεια δύο διαφορετικών χρονικών περιόδων:

- Μεταξύ του Νοεμβρίου και του Μαρτίου (χειμερινή τομάτα) οι ισπανικές αποστολές που προέρχονταν από τις Κανάριες Νήσους καθώς και από την περιοχή Murcia/Almería.
- Μεταξύ του Απριλίου και του Σεπτεμβρίου (θερινή τομάτα) οι αποστολές που προέρχονταν από τις Κάτω Χώρες και το Βέλγιο. Κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου, η ισπανική παραγωγή προοριζόταν για την ισπανική αγορά.

Εντούτοις, παρατηρούνται δύο πρόσφατες εξελίξεις με τις οποίες διαταράσσεται αυτό το παραδοσιακό σχήμα:

- Αφενός, οι αποστολές ισπανικής προέλευσης αυξάνονται κατά τη διάρκεια των μηνών Απριλίου, Μαΐου και Ιουνίου (βλ. ακόλουθο πίνακα), παρόλο που οι μέγιστες ποσότητες εξακολουθούν να αντιστοιχούν στους μήνες Ιανουάριο, Φεβρουάριο και Μάρτιο. Το στοιχείο αυτό προαναγγέλλει μία εμπορική στρατηγική της ισπανικής παραγωγής η οποία αποσκοπεί στο να συμμετέχει εφεξής και στη θερινή περίοδο εμπορίας στην οποία, παραδοσιακά, συμμετείχαν μόνο οι παραγωγοί των βορείων χωρών.

- Αφετέρου, διαπιστώνεται επίσης μία αντίστροφη μετατόπιση των αποστολών των Κάτω Χωρών: οι αποστολές του 1994 αυξήθηκαν κατά τη διάρκεια των μηνών Ιανουαρίου, Φεβρουαρίου και Μαρτίου. Αντιθέτως, οι αποστολές μειώνονται κατά τη διάρκεια του Μαΐου και του Ιουνίου.

Στο Βέλγιο, οι αποστολές αυξάνονται κατά τη διάρκεια του Απριλίου και του Μαΐου, αλλά και κατά τη διάρκεια του Φεβρουαρίου και του Μαρτίου.

Οι εξελίξεις αυτές καταδεικνύουν τον ανταγωνισμό μεταξύ των "βορείων" και των ισπανικών αποστολών κατά τη διάρκεια της χειμερινής περιόδου.

Από το 1993, έχουν τελείως ανατραπεί τα παραδοσιακά χρονοδιαγράμματα των συναλλαγών της κοινοτικής αγοράς. Εμφανίζονται νέες στρατηγικές εμπορίας. Στις Κάτω Χώρες, παραδείγματος χάρη, η διαφοροποίηση επιτρέπει να διατίθενται στην αγορά τομάτες σε τσαμπί τον Φεβρουάριο. Αντιθέτως, το δυναμικό της ισπανικής παραγωγής επιτρέπει, σε ορισμένες περιοχές, παραγωγή επί 11 μήνες ετησίως.

Αυτό το γεγονός αποτελεί ένα από τα στοιχεία-κλειδιά στα οποία οφείλονται οι δυσχέρειες που αντιμετώπισε η αγορά της τομάτας κατά τη διάρκεια των τελευταίων ετών. Η φυσιολογική εξέλιξη της αγοράς θα πρέπει να οδηγήσει στην επιδιωκόμενη ισορροπία, χωρίς να χρειαστούν κοινοτικές παρεμβάσεις.

Πίνακας 8: Εξέλιξη του χρονοδιαγράμματος των συναλλαγών

(τόνοι)

	Ιανουάριος			Φεβρουάριος			Μάρτιος		
	1992	1993	1994	1992	1993	1994	1992	1993	1994
Βέλγιο	1170	527	1076	317	462	1862	869	2221	2182
Κάτω Χώρες	22762	16510	22830	18125	14760	24694	27301	24878	36776
Ισπανία	105219	76099	95013	50741	108644	97027	68795	89203	88256

	Απρίλιος			Μάιος			Ιούνιος		
	1992	1993	1994	1992	1993	1994	1992	1993	1994
Βέλγιο	11478	15248	81333	23562	29100	26637	30050	34558	34204
Κάτω Χώρες	46343	43828	43487	74566	72308	65076	93469	86330	77578
Ισπανία	43801	39099	49114	8428	29671	50601	5078	11230	50601

3.2. Το εξωκοινοτικό εμπόριο

Εισαγωγές

Ο κυριότερος προμηθευτής είναι σήμερα το Μαρόκο με εισαγωγές της τάξεως των 148.000 τόνων οι οποίες πραγματοποιούνται μεταξύ Νοεμβρίου και Μαρτίου.

Η δεύτερη χώρα εισαγωγής είναι το Ισραήλ με 4.000 τόνους, το 1994.

Ο συνολικός όγκος των κοινοτικών εισαγωγών ήταν, το 1994, της τάξεως των 162.114 τόνων.

Πίνακας 9: κοινοτικές εισαγωγές

	1990	1991	1992	1993	1994
ΜΑΡΟΚΟ	106.319	135.808	131.920	164.360	148.297
ΤΟΥΡΚΙΑ	3.014	3.230	3.926	1.820	2.829
ΙΣΡΑΗΛ	7.217	5.707	5.033	3.860	4.073
ΣΥΝΟΛΟ	-	-	152.066	179.572	162.114

Μαρόκο

Η έκταση καλλιέργειας τομάτας στο Μαρόκο σημείωσε μείωση από το 1990 (από 5.500 εκτάρια το 1990 σε 4.000 εκτάρια το 1994). Η χώρα προσαρμόστηκε μάλλον προς τις προστατευόμενες καλλιέργειες. Η παραγωγή παραμένει σταθερή παρά τη μείωση, κατά το 1994.

Ο κύριος προορισμός των εισαγωγών καταγωγής Μαρόκου, είναι, καταρχήν, η Γαλλία, η οποία απορρόφησε, το 1994, 85% του συνολικού όγκου τοματών κατάγωγής Μαρόκου. Η

Γερμανία είναι η τελική αγορά με 6,4% του συνολικού όγκου και το Βέλγιο και οι Κάτω Χώρες απορροφούν αντιστοίχως 2% των εισαγωγών του Μαρόκου. Η Ισπανία και η Ιταλία εισάγουν μόνο 400 τόνους αντιστοίχως.

Το πρωτόκολλο αριθ. 1 της ευρω-μεσογειακής συμφωνίας σύνδεσης η οποία έχει συναφθεί με το Μαρόκο προβλέπει ποσόστωση φρέσκων τοματών 150.676 τόνων στους οποίους επιβάλλεται μηδενικός δασμός *ad valorem* και, κατά την περίοδο από τον Οκτώβριο έως τον Μάρτιο, τυγχάνουν προτιμησιακής τιμής εισόδου.

Όσον αφορά το ευεργέτημα της μείωσης του δασμού *ad valorem*, η συμφωνία δεν έχει ακόμη αρχίσει να εφαρμόζεται: εξακολουθεί να επιβάλλεται στις εισαγωγές μηδενικός δασμός *ad valorem* δυνάμει της παλιάς συμφωνίας η οποία ισχύει πάντα, έως το όριο της κοινοτικής ποσόστωσης των 96.208 τόνων, για την περίοδο από 15 Νοεμβρίου 1995 έως 30 Απριλίου 1996, από τις οποίες 16.800 τόνοι για την περίοδο από 1ης έως και 30 Απριλίου 1996. Επιπλέον, το Μαρόκο τυγχάνει διμερούς γαλλικής ποσόστωσης της τάξεως των 120.000 τόνων με μηδενικό δασμό *ad valorem*.

Κατά την οριστική θέση σε ισχύ της νέας συμφωνίας η κοινοτική ποσόστωση μηδενικού δασμού *ad valorem* θα είναι πράγματι της τάξεως των 150.676 τόνων και η διμερής γαλλο-μαροκανική ποσόστωση θα καταργηθεί. Η νέα ποσόστωση θα αντιστοιχεί επομένως στο σύνολο της παλιάς κοινοτικής ποσόστωσης, της διμερούς ποσόστωσης που κατέστη κοινοτική και των ποσοτήτων που χορηγούνται στο πλαίσιο της διεύρυνσης της Κοινότητας στα τρία νέα κράτη μέλη.

Η διάταξη η σχετική με την ετήσια αύξηση της ποσόστωσης της παλιάς συμφωνίας περιλαμβάνεται στη νέα συμφωνία: κάθε χρόνο από την 1η Ιανουαρίου 1997 έως την 1η Ιανουαρίου 2000, η ποσότητα θα αυξάνεται, σε τέσσερις ίσες δόσεις οι οποίες θα αντιπροσωπεύουν 3% του ποσού. Τέλος, πέρα από την ποσόστωση, ο δασμός *ad valorem* θα μειωθεί κατά 60%.

Όσον αφορά το ευεργέτημα της προτιμησιακής τιμής εισόδου, η συμφωνία εφαρμόστηκε, πριν την ορισθείσα ημερομηνία, την 1η Νοεμβρίου 1995, δυνάμει του κανονισμού του Συμβουλίου αριθ. 3057/95 της 22ας Δεκεμβρίου 1995 (ΕΕ αριθ. L 326).

Για την περίοδο, από 1ης Νοεμβρίου 1995 έως 30 Μαρτίου 1996, το Μαρόκο τυγχάνει τιμής εισόδου 500 ECU ανά τόνο, για μεγίστη ποσότητα 145.676 τόνων. Η τιμή εισόδου του κοινού δασμολογίου, η οποία εφαρμόζεται για όλους τους άλλους τόπους καταγωγής, ήταν 688 ECU ανά τόνο από την 1η Νοεμβρίου έως τις 20 Δεκεμβρίου 1995, 738 ECU ανά τόνο από την 21η έως και την 31η Δεκεμβρίου 1995 και 895 ECU ανά τόνο από την 1η Ιανουαρίου έως και την 30ή Μαρτίου 1996.

Σύμφωνα με το άρθρο 3 του πρωτοκόλλου αριθ. 1 της συμφωνίας σύνδεσης με το Μαρόκο, για κάθε περίοδο μετά την 1η Οκτωβρίου έως και την 31η Μαρτίου, η χώρα αυτή θα τυγχάνει της μειωμένης τιμής εισόδου για μεγίστη αμετάβλητη ποσότητα, της τάξεως των 150.676 τόνων. Η ποσότητα αυτή κατανέμεται ανά μήνα ως εξής:

περίοδος	ποσότητες
Οκτώβριος	5 000
Νοέμβριος έως Μάρτιο	145 676
εκ των οποίων:	
Νοέμβριος	18 601
Δεκέμβριος	36 170
Ιανουάριος	30 749
Φεβρουάριος	33 091
Μάρτιος	27 065
Σύνολο	150 676

Η τιμή εισόδου - 500 ECU ανά τόνο για το 1995/96 - μειώνεται κατά την ίδια αναλογία και ρυθμό με την παγιωμένη τιμή εισόδου στο πλαίσιο της κοινής οργάνωσης αγοράς. Όρια ανοχής, 20% μηνιαίας υπέρβασης και "εκ των υστέρων χρησιμοποίησης" των μη χρησιμοποιηθεισών μηνιαίων ποσοτήτων, προβλέπονται, από τον Νοέμβριο έως τον Μάρτιο έως το όριο της συνολικής ποσότητας.

Τέλος, το Μαρόκο ανακοίνωσε στην Επιτροπή τις εβδομαδιαίες εξαγωγές τις οποίες πραγματοποίησε προς την Κοινότητα

Αυτό το προτιμησιακό καθεστώς, το σχετικό με τον πρόσθετο ειδικό δασμό περιλαμβάνει και αναπτύσσει τις διατάξεις οι οποίες θεσπίστηκαν κατά το πρώτο τρίμηνο 1995 και οι οποίες είχαν ως στόχο να διασφαλίσουν στο Μαρόκο τη διατήρηση των παραδοσιακών χρηματοοικονομικών ροών του.

Για την πρώτη περίοδο εμπορίας εφαρμογής του νέου καθεστώτος της τιμής εισόδου, από την 1η Ιανουαρίου 1995 για τις τομάτες, μια συμφωνία με μορφή ανταλλαγής επιστολών ανάμεσα στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα και το Βασίλειο του Μαρόκου⁶ έχει ιδίως ορίσει μία προτιμησιακή τιμή εισόδου για τις τομάτες της τάξεως των 560 ECU ανά τόνο. Η συμφωνία αυτή εφαρμόστηκε για πρώτη φορά, κατά την περίοδο από 1ης Ιανουαρίου έως 31ης Μαρτίου 1995, και για ανώτατη ποσότητα 81.006 τόνων, με βάση την παραδοσιακή χρηματοοικονομική ροή της Κοινότητας των Δώδεκα.

Το Μαρόκο ανέλαβε την υποχρέωση να μην υπερβεί την ποσότητα αυτή και να την καταναείμει μηνιαίως, 27.756, 29.594 και 23.656 τόνους κατά τον Ιανουάριο, Φεβρουάριο και Μάρτιο 1995, αντιστοίχως, έως το όριο ανοχής 10% καθώς και να ανακοινώνει τις εβδομαδιαίες ποσότητες που εξάγονται προς την Κοινότητα.

Η ανάλυση της περιόδου αυτής δείχνει ότι η συμφωνία εφαρμόστηκε ορθώς: οι ποσότητες τηρήθηκαν αυστηρά, οι διάφορες πηγές πληροφοριών συμφωνούν στο θέμα αυτό, (βλ. πίνακα παραπάνω). Από την άλλη μεριά, με εξαίρεση μια κρίσιμη περίοδο, κατά τη διάρκεια του Φεβρουαρίου 1995, οι τιμές ήταν ικανοποιητικές.

6

Απόφαση του Συμβουλίου της 20ής Δεκεμβρίου 1994, ΕΕ αριθ. L 48, 3.3.1995, σ. 22.
Η Επιτροπή έθεσε σε εφαρμογή τη συμφωνία αυτή με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 298/95 της 14ης Φεβρουαρίου 1995, ΕΕ αριθ. L 35, 25.02.1995, σ. 6

Πηγές πληροφοριών/περίοδ οι (ποσότητες σε τόνους)	Ανακοίνωση του Μαρόκου: εξαγωγές προς την Ευρωπαϊκή Ένωση	Εισαχθείσες ποσότητες 11.09.90	Βάση δεδομένων Comext: πραγματικές εισαγωγές:
Ιανουάριος 1995	28 697	28 884	26 189
Φεβρουάριος 1995	26 063	25 985	25 319
Μάρτιος 1995	24 463	26 106	25 971
Σύνολο	79 223	80 975	77 479

Τα διαθέσιμα στοιχεία για την τρέχουσα περίοδο δείχνουν μία υποχρησιμοποίηση από το Μαρόκο της ποσόστωσης με προτιμησητική τιμή εισόδου. Από την άλλη πλευρά, οι τιμές διατηρήθηκαν: η VFI (κατ'αποκοπήν αξία κατά την εισαγωγή) υπήρξε πάντα ανώτερη από την τιμή εισόδου (Μαρόκο), με εξαίρεση τις δύο κρίσιμες περιόδους, κατά τα μέσα Νοεμβρίου 1995 και τα μέσα Ιανουαρίου 1996.

Πίνακας 10: Εξέλιξη των κοινοτικών εξαγωγών του Μαρόκου

τομάτες ΣΟ 070200 Μονάδα: τόνους	Εμπόριο εκτός ΕΚ Εισαγωγές του Μαρόκου στην Ευρωπαϊκή Ένωση
1986	93 482
1987	93 194
1988	80 968
1989	91 874
1990	106 319
1991	135 808
1992	131 920
1993	164 360
1994	148 297
1995 Ιανουάριος - Ιούνιος)	84 491

Πηγές: eurostat-comext

Οι εξαγωγές

Οι κοινοτικές εξαγωγές τοματών βρίσκονται σε συνεχή άνοδο από το 1990 για όλα τα κράτη μέλη, με εξαίρεση το Ηνωμένο Βασίλειο, και αυξήθηκαν από 107.000 τόνους σε 277.000 τόνους για το 1990, ήτοι, μέση ετήσια αύξηση της τάξεως των 24,1%.

Πίνακας 11: Εξαγωγές EUR-12 (σε τόνους)

ΕΤΑΙΡΟΙ	1990	1991	1992	1993	1994
ΕΚ	2.009	4.106	3.862	12.782	12.549
ΚΑΝΑΔΑΣ	425	1.769	1.067	1.978	2.891
ΕΛΒΕΤΙΑ	25.891	29.549	29.239	34.267	39.816
ΠΟΛΩΝΙΑ	2.070	22.260	29.959	43.570	32.020
ΟΥΓΓΑΡΙΑ	131	189	1.782	4.668	4.463
ΙΣΡΑΗΛ	3	24	15	0	4.056
ΡΩΣΙΑ	0	0	84	648	35.759
ΣΛΟΒΕΝΙΑ	0	0	577	5.051	7.458
ΚΡΟΑΤΙΑ	0	0	111	1.481	6.602
ΤΣΕΧΙΚΗ ΔΗΜ.	0	0	0	6.950	12.865
EXTRA EC12	106.904	131.591	147.383	211.207	278.089

Σε γενικές γραμμές, παρατηρείται σχετικά με τις εξαγωγές ότι πραγματοποιήθηκε άνοιγμα προς τις ανατολικές χώρες όπως η Ρωσία, η Πολωνία, η Τσεχική Δημοκρατία και ορισμένες περιοχές της πρώην Γιουγκοσλαβίας, εμπορική ροή η οποία σκόπιμο είναι να συνεχισθεί και στο μέλλον.

ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ

α) Οι ενισχύσεις στις διαρθρώσεις παραγωγής

Μέχρι το 1993, η παρέμβαση του ΕΓΤΠΕ-τμήμα Προσανατολισμού για τις εν λόγω ενισχύσεις δεν ήταν προγραμματισμένη. Οι ενισχύσεις χορηγούνται με σύστημα εξυπηρέτησης κατά σειρά προτεραιότητας που εφαρμοζόταν σε κάθε κράτος μέλος και το ΕΓΤΠΕ επέστρεφε τις δαπάνες που κοινοποιούσαν τα εν λόγω κράτη μέλη. Οι δαπάνες ήταν επιλέξιμες από τη στιγμή που τηρούνταν οι διατάξεις του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2328/91 του Συμβουλίου σχετικά με τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας των διαρθρώσεων γεωργίας. Στις διατάξεις του εν λόγω κανονισμού δεν υπήρχε ειδική απαγόρευση για τις ενισχύσεις που αφορούσαν τα θερμοκήπια ή τις ντομάτες.

Μετά το 1994 υπήρξε ένα ρυθμιστικό πλαίσιο για τη χρηματοδότηση του στόχου 5α (καθώς και περιορισμένος προγραμματισμός για τις ενισχύσεις που χορηγούνταν στις περιφέρειες του στόχου αριθ. 1). Πρέπει ωστόσο να τονιστεί ότι παρά την προσπάθεια της Επιτροπής να υπάρξει ειδικός προγραμματισμός για το σύνολο του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2328/91, το Συμβούλιο δεν δέχθηκε την άποψη αυτή. Στο κανονιστικό σημερινό πλαίσιο υπάρχει μόνο μία ενδεικτική χρηματοδοτική πρόβλεψη και όσον αφορά τις επενδύσεις παραμένει δυνατή η παροχή ενίσχυσης για τα θερμοκήπια και τις ντομάτες.

Λαμβανομένης υπόψη της εν λόγω κατάστασης και των δυσκολιών που προκύπτουν για την εξέταση της ενδεχόμενης επίπτωσης των ενισχύσεων αυτών στην παραγωγή ντομάτας, ζητήθηκε από τα κράτη μέλη να πραγματοποιήσουν ανάλυση των ενισχύσεων που χορηγούνται για την παραγωγή αυτή. Σε όλα τα κράτη μέλη κατέστη αδύνατον να συλλεγούν ακριβείς πληροφορίες για τις εν λόγω ενισχύσεις. Πρέπει επίσης να ληφθεί υπόψη το γεγονός ότι οι διαρθρώσεις παραγωγής όσον αφορά τα οπωροκηπευτικά παρουσιάζουν μεγάλη ποικιλία (με σκέπαστρο, με πλαστικό κάλυμα, δίχτυ, θερμοκήπιο ...) και μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την παραγωγή διαφόρων προϊόντων ανάλογα με την εποχή, το κλίμα, τις προτιμήσεις των καταναλωτών, την αγορά, κλπ πράγμα που καθιστά ακόμα δυσκολότερη την πραγματοποίηση μιας ακριβούς ανάλυσης στο πλαίσιο του στόχου 5α.

Αντιθέτως, στο πλαίσιο των επιχειρησιακών προγραμμάτων αυτό το είδος επένδυσης προσδιορίζεται ευκολότερα. Έτσι, παρόλο που έχουν υποβληθεί αιτήσεις εκ μέρους ενός ορισμένου αριθμού κρατών για την κατασκευή θερμοκηπίων για ντομάτες, η απάντηση ήταν πάντοτε αρνητική. Η πιο πρόσφατη περίπτωση είναι αυτή της Ισπανίας. Οι μόνες περιπτώσεις όπου κατέστη δυνατή η συγχρηματοδότηση για θερμοκήπια ήταν πολύ ειδικές ενέργειες και για προϊόντα όπως τα άνθη και τα προϊόντα εκτός εποχής.

Εκτός των επιχειρησιακών αυτών προγραμμάτων και λόγω έλλειψης συγκεκριμένων ενδείξεων μπορούμε να πραγματοποιήσουμε μόνο μία απόπειρα ανάλυσης. Δεδομένου ότι η νομοθεσία δεν επιτρέπει επακριβή προσέγγιση της κατάστασης, ένας ορισμένος αριθμός πληροφοριών ελήφθη από τα κράτη μέλη προκειμένου να

αποκτήσουμε μία κατά προσέγγιση γνώση της κατάστασης. Με βάση τις ληφθείσες πληροφορίες, κατά τη διάρκεια της περιόδου 1990-1994, στο πλαίσιο των ενισχύσεων στις επενδύσεις του Κ. 2328/91, 5,5% των ποσών χρησιμοποιήθηκαν για την κατασκευή και τον εκσυγχρονισμό θερμοκηπίων για όλα τα είδη προϊόντων : οπωροκηπευτικά, άνθη ή φυτώρια. Οι επενδύσεις αυτές αντιπροσωπεύουν συνολικό ποσό που αναλαμβάνει το ΕΓΤΠΕ 347,65 εκατ. ECU για όλη την περίοδο 1990-1994 και για το σύνολο της Κοινότητας.

Με βάση αυτό το συνολικό δεδομένο και γενικεύοντας μπορούμε να επιχειρήσουμε ένα προσδιορισμό των ενισχύσεων για την ντομάτα, λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι το προϊόν αυτό αφορά, περίπου, μόνο 14% της συνολικής παραγωγής των οπωροκηπευτικών (δεν συμπεριλαμβάνονται τα άνθη και τα φυτώρια). Εφαρμόζοντας το ποσοστό αυτό στο συνολικό ποσό των ενισχύσεων για τις επενδύσεις φτάνουμε σε ένα ποσό 48,67 εκατ. ECU συμμετοχής ΕΓΤΠΕ για την περίοδο 1990-1994, γεγονός που αντιπροσωπεύει ετήσιο μέσο όρο 9,73 εκατ. ECU για την Κοινότητα των 12.

Το συμπέρασμα στο οποίο μπορούμε να καταλήξουμε είναι ότι, χωρίς να μπορούμε να αποκλείσουμε ορισμένες εξαιρετικές περιπτώσεις χρησιμοποίησης θερμοκηπίων για την παραγωγή ντομάτας, η επίπτωση των διαρθρωτικών ενισχύσεων στις επενδύσεις είναι ελάχιστες για την κοινοτική παραγωγή.

β) Οι ενισχύσεις στις διαρθρώσεις μεταποίησης και εμπορίας

Για να μπορέσουμε να αποκτήσουμε μία πλήρη εικόνα της κατάστασης, πρέπει να εξετασθούν επίσης οι ενισχύσεις για τη μεταποίηση και εμπορία των γεωργικών προϊόντων. Στον τομέα αυτό, οι ενισχύσεις επιτρέπονται αλλά υπόκεινται σε συγκεκριμένα κριτήρια επιλογής [βλέπε παράρτημα]. Επίσης μπορούμε να διαπιστώσουμε ότι οι επενδύσεις όσον αφορά τη μεταποίηση της ντομάτας απαγορεύονται ή υπόκεινται σε πολύ περιοριστικούς όρους για παράδειγμα μείωσης κατά 20% των δυνατοτήτων μεταποίησης. Αντιθέτως γενικώς επιτρέπονται, οι ενισχύσεις σχετικά με την εμπορία (πώληση σε δημοπρασία, συσκευασία), μέτρα που έχουν ως στόχο να διευκολύνουν τη διάθεση των προϊόντων στην αγορά και που αντιπροσωπεύουν κατά συνέπεια ένα θετικό στοιχείο της αλυσίδας παραγωγής.

Ενδεικτικά ο κατωτέρω πίνακας περιλαμβάνει τις ενισχύσεις για τη μεταποίηση και την εμπορία όσον αφορά το σύνολο του τομέα των οπωροκηπευτικών για την περίοδο 1991-1993. Αν ληφθεί υπόψη ο περιοριστικός χαρακτήρας των κριτηρίων επιλογής και η σχετική σημασία της ντομάτας στο σύνολο του τομέα των οπωροκηπευτικών, μπορούμε να συμπεράνουμε ότι ο τομέας της ντομάτας δεν επωφελήθηκε από τις ενισχύσεις για τη μεταποίηση και την εμπορία.

Κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 866/90 - ΤΟΜΕΑΣ : ΟΠΩΡΟΚΗΠΕΥΤΙΚΑ
 Περίοδος 1991-1993

(σε εκατ. ECU)

Κράτη μέλη	BE	DK	DE	EL	ES	FR	IR	IT	LX	NL	PT	UK	Σύνολο EUR-12
Σύν. περιόδου 91-93	5,78	0,11	29,10	22,06	56,95	31,40	2,37	74,17	0	4,59	26,2	6,64	259,37
Ετήσιος μέσος όρος	1,45	0,03	7,28	5,52	14,24	7,85	0,59	18,54	0	1,15	6,55	1,66	64,84

2. ΕΘΝΙΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ

2.1 Περιπτώσεις κρατικών ενισχύσεων στον τομέα της τομάτας

Η Επιτροπή δεν έχει στοιχεία για καθεστώτα εθνικών ενισχύσεων τα οποία χρηματοδοτούνται αποκλειστικώς από τα κράτη μέλη και αφορούν ειδικά τον τομέα της τομάτας. Η μόνη γνωστή περίπτωση, η οποία συνδέεται με την κατάσταση που επικρατεί σήμερα στην αγορά τομάτας, είναι το καθεστώς ενισχύσεων του Βελγίου το οποίο αφορά ενίσχυση διάσωσης υπό μορφή επιδότησης επιτοκίου και κρατικής εγγύησης των πιστώσεων για παραγωγούς τομάτας, πιπεριάς και αγγουριών οι οποίοι αντιμετωπίζουν οικονομικές δυσχέρειες.

Σύμφωνα με την τρέχουσα πολιτική της Επιτροπής η κυριότερη προϋπόθεση για την αποδοχή της ενίσχυσης διάσωσης είναι να αφορά επενδύσεις που έγιναν στο παρελθόν και ότι η ενίσχυση διάσωσης αθροιζόμενη με επενδυτική ενίσχυση που έχει ήδη χορηγηθεί να μην υπερβαίνει το ανώτατο ύψος ενίσχυσης το οποίο εφαρμόζεται συνήθως για τις επενδυτικές ενισχύσεις.

Περαιτέρω προϋποθέσεις για την αποδοχή της ενίσχυσης διάσωσης είναι οι οικονομικές δυσχέρειες των συγκεκριμένων επιχειρήσεων να έχουν προκληθεί από εξωτερικούς παράγοντες ή οι επιχειρήσεις που λαμβάνουν τις ενισχύσεις να παρέχουν αποδείξεις για τη μελλοντική τους βιωσιμότητα.

Πρέπει να υπογραμμισθεί ότι τα τρέχοντα προβλήματα της αγοράς για τους παραγωγούς τομάτας στο Βέλγιο είναι μόνο το έναυσμα για τη χορήγηση ενίσχυσης διάσωσης. Η χορήγηση τέτοιου είδους ενίσχυσης θα μπορούσε επίσης να είναι πιθανή ως συνέπεια άλλων γεγονότων όπως είναι η αύξηση των επιτοκίων. Ωστόσο, ο κυριότερος λόγος για την μη προβολή αντιρρήσεων εκ μέρους της Επιτροπής για τέτοιου είδους ενίσχυση είναι το γεγονός ότι η επενδυτική ενίσχυση που χορηγήθηκε στο παρελθόν δεν έφθασε στα όρια τα οποία είναι συνήθως αποδεκτά από την Επιτροπή. Βασικά, μία τέτοιου είδους ενίσχυση, μπορεί να θεωρηθεί ως πρόσθετη επενδυτική ενίσχυση εκ των υστέρων.

2.2 Ενίσχυση στον τομέα της τομάτας στο πλαίσιο γενικότερων καθεστώτων ενίσχυσης

Αν κα δεν είναι γνωστά στην Επιτροπή καθεστώτα εθνικών ενισχύσεων για τους παραγωγούς τομάτας, ο τομέας της τομάτας μπορεί να υπαχθεί σε ένα γενικό καθεστώς κρατικών ενισχύσεων για την καλλιέργεια κηπευτικών είτε σε περιφερειακά προγράμματα τα οποία δεν αποκλείουν τον γεωργικό τομέα. Οι δυνατότητες για τέτοιες ενισχύσεις είναι ωστόσο μάλλον περιορισμένες για τους εξής λόγους :

- 2.2.1 Η Επιτροπή θεωρεί την εθνική ενίσχυση με την μορφή **λειτουργικής ενίσχυσης** (ενίσχυση ανά μονάδα εισροής ή εκροής, ή ανά εκτάριο) συνήθως ως ασυμβίβαστη με την κοινή αγορά επειδή η ενίσχυση αυτή δεν έχει διαρκές αποτέλεσμα στην ανάπτυξη του συγκεκριμένου τομέα. Επιπλέον, στην περίπτωση των προϊόντων που υπάγονται σε κοινές οργανώσεις αγοράς οι ενισχύσεις αυτές υπάρχει κίνδυνος να διαταράξουν τους κοινοτικούς μηχανισμούς στήριξης και, συνεπώς, θεωρούνται παραβάσεις των κανόνων των εν λόγω οργανώσεων αγοράς. Οι ΚΟΑ θεωρούνται πλήρεις και εξαντλητικές ρυθμίσεις για τα προϊόντα τα οποία αφορούν, πράγμα που αποκλείει οποιαδήποτε πρόσθετη εθνική ενίσχυση. Επομένως, εάν υφίσταται τέτοιου είδους ενίσχυση θα πρέπει, κατά γενικό κανόνα, να θεωρείται παράνομη.

Στο πλαίσιο της συζήτησης για την αγορά τομάτας στην Ευρωπαϊκή Ένωση πρέπει να αναφερθούν δύο μέτρα των ολλανδικών αρχών για τον τομέα των κηπευτικών τα οποία ενδέχεται να θεωρηθούν ότι αποτελούν λειτουργική ενίσχυση (αλλά δεν πληρούν απαιτητήτως τις προϋποθέσεις του άρθρου 92 παράγραφος 1) :

- Το σύστημα τιμολόγησης του φυσικού αερίου για την καλλιέργεια κηπευτικών στις Κάτω Χώρες θεωρείται από την Επιτροπή ότι δεν παρέχει οικονομικό πλεονέκτημα στους καλλιεργητές κηπευτικών έναντι άλλων τομέων της οικονομίας των Κάτω Χωρών, επειδή μπορούν να λάβουν και οι άλλοι την ίδια τιμή εάν χρησιμοποιούν ποσότητες φυσικού αερίου στον ίδιο βαθμό με τον κλάδο της καλλιέργειας των κηπευτικών. Συνεπώς, δεν υπάρχει κρατική ενίσχυση που εμπίπτει στο άρθρο 92 παράγραφος 1 ως προς την τιμολόγηση αυτή. Η τιμή του φυσικού αερίου στις Κάτω Χώρες είναι συνδεδεμένη, για όλους τους τομείς, με την τιμή του πετρελαίου.
- Επιπλέον, η Επιτροπή δεν έχει στοιχεία για οποιαδήποτε πιθανή ενίσχυση υπό τη μορφή ευνοϊκής φορολόγησης για τις καλλιέργειες κηπευτικών στις Κάτω Χώρες. Αυτό ισχύει επίσης και για τον ενεργειακό φόρο ο οποίος εγκρίθηκε προσφάτως από την Επιτροπή. Ο φόρος αυτός προβλέπει μερική εξαίρεση του τομέα των κηπευτικών από τον ενεργειακό φόρο. Ο κυριότερος λόγος που οδήγησε την Επιτροπή να αποδεχθεί την εξαίρεση αυτή για τον τομέα των κηπευτικών που καλλιεργούνται σε θερμοκήπια ήταν ότι "η πλήρης φορολόγηση δεν θα επέτρεπε την πλήρη διοχέτευση των εσόδων του φόρου που αποτελεί προϋπόθεση για το εν λόγω πρόγραμμα" και "αντιθέτως, θα είχε ως αποτέλεσμα ουσιαστική αύξηση της φορολογικής επιβάρυνσης" για τον κλάδο της καλλιέργειας των κηπευτικών (απόφαση της Επιτροπής της 20ης Δεκεμβρίου 1995).

2.2.2 Η μόνη λειτουργική ενίσχυση που πληροί τις προϋποθέσεις του άρθρου 92 παράγραφος 1 και η οποία είναι δυνατή ως ενίσχυση συγχρηματοδοτούμενη στο πλαίσιο του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2078/92 του Συμβουλίου και ως κρατική ενίσχυση είναι η **ενίσχυση στη γεωργία για φιλικές προς το περιβάλλον μεθόδους παραγωγής**. Η ενίσχυση αυτή η οποία συνήθως χορηγείται υπό μορφή ενίσχυσης ανά εκτάριο προορίζεται να αντισταθμίσει την απώλεια εισοδήματος που προκύπτει από τις δεσμεύσεις που αναλαμβάνει ο δικαιούχος για την προστασία του περιβάλλοντος συν κάποιο κίνητρο. Πρέπει να αναφερθεί ότι στην ισχύουσα πολιτική της Επιτροπής για τις κρατικές ενισχύσεις δεν καθορίζονται τα όρια της κλίμακας για το κίνητρο αυτό.

Η ενίσχυση για τις γεωργικές μεθόδους που είναι φιλικές προς το περιβάλλον χορηγείται πολλές φορές με τη μορφή συγχρηματοδοτούμενης ενίσχυσης στο πλαίσιο του προαναφερόμενου κανονισμού του Συμβουλίου. Δεδομένου ότι ο κανονισμός αυτός δεν αποκλείει τη χορήγηση κρατικών ενισχύσεων υπό διαφορετικές συνθήκες ή κρατικών ενισχύσεων που υπερβαίνουν τα όρια που καθορίζονται στον κανονισμό, σε πολλά κράτη μέλη ισχύουν προγράμματα συμπληρωματικής κρατικής ενίσχυσης.

2.2.3 Σε ό,τι αφορά την **επενδυτική ενίσχυση**, η ενίσχυση αυτή δύναται να χορηγηθεί στους παραγωγούς τομάτας, στο πλαίσιο γενικών καθεστώτων ενίσχυσης. Τα εν λόγω καθεστώτα ενίσχυσης εμπίπτουν σε μεγάλο βαθμό, στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2328/91 του Συμβουλίου. Ο κανονισμός αυτός επιτρέπει συμπληρωματική κρατική ενίσχυση για επενδύσεις μόνο για ορισμένους συγκεκριμένους σκοπούς, όπως είναι για παράδειγμα η ενίσχυση για την προστασία του περιβάλλοντος που δεν συνδέεται με την αύξηση της παραγωγικής ικανότητας.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

1. Η γενική ανάλυση που πραγματοποιήθηκε επιτρέπει να ειπωθεί με βεβαιότητα ότι η κοινοτική αγορά τομάτας που προορίζεται για κατανάλωση σε νωπή κατάσταση παρουσιάζει εν γένει ισορροπία, με κανονικές διακυμάνσεις, που αποτελούν χαρακτηριστικό μιας δυναμικής αγοράς. Παρά την αύξηση της κατανάλωσης από το 1990, που φαίνεται ότι θα σταθεροποιηθεί στο μέλλον, η κοινοτική παραγωγή και οι καλλιεργούμενες εκτάσεις παρουσιάζουν μείωση. Οι πρόοδοι των τεχνικών καλλιέργειας στηρίζονται ωστόσο σε μια αξιόλογη καινοτομία, πράγμα που προκάλεσε σημαντική αύξηση των αποδόσεων. Η ζήτηση εξελίσσεται προοδευτικά προς τη διαφοροποίηση και την ποιότητα. Η προσαρμογή της προσφοράς είναι ένα από τα κεντρικά στοιχεία για το δυναμισμό της αγοράς αυτής.

2. Η κατάσταση των τιμών στις αγορές χονδρικής πώλησης παρουσιάζει μια πτωτική τάση παρά τη σχετική αύξηση του 1994. Η τάση για το 1995 διαγράφεται επίσης προς μια πτώση των τιμών. Η μείωση αυτή δεν είναι ομοιόμορφη και έπληξε περισσότερο "τις κλασικές" ποικιλίες, ενώ για τις νέες ποικιλίες ή τις νέες μορφές παρουσίασης οι τιμές στην παραγωγή υπήρξαν πολύ εκλυστικές.

Η κοινοτική παρέμβαση χρησιμοποιήθηκε σπάνια.

Από την άλλη πλευρά, δεν είναι δυνατόν να καταστεί σαφής η επίδραση των υποτιμήσεων ορισμένων νομισμάτων (πεςέτα, ιταλική λιρέτα), στην τιμή σε ECU των τοματών των προερχομένων από χώρες με αδύνατο νόμισμα (ειδικότερα από την Ισπανία).

3. Ο αυξανόμενος όγκος των ενδοκοινοτικών συναλλαγών, δείχνει μια ικανοποιητική λειτουργία του τομέα. Ωστόσο, η κατανομή των παραδοσιακών χρονοδιαγραμμάτων για τις αποστολές κατά τη διάρκεια του χειμώνα/καλοκαιριού έχει αλλάξει. Η νέα ισορροπία που θα πρέπει να αποκατασταθεί για 1,3 εκατ. τόνους που αποτελούν το αντικείμενο των συναλλαγών, θα είναι ένα στοιχείο - κλειδί για την επίλυση των διαφορών βορρά/νότου.

Οι εισαγωγές από τις τρίτες χώρες, και ιδίως από το Μαρόκο, δεν διαταράσσουν την κοινοτική αγορά.

4. Οι κοινοτικές ενισχύσεις στις διαρθρώσεις παραγωγής και εμπορίας δεν φαίνεται να έχουν αξιόλογη επίπτωση στην εξέλιξη της παραγωγής. Αυτή επηρεάστηκε πολύ περισσότερο από τις κανονικές διακυμάνσεις της αγοράς και κυρίως από την εξέλιξη των κοινοτικών συναλλαγών.

Από την ανάλυση της κατάστασης δεν διαφαίνεται η ύπαρξη γενικών προβλημάτων σε διαρθρωτικό επίπεδο. Ο τομέας φαίνεται δυναμικός και δεν μπορεί να γίνει λόγος για πλεονασματική παραγωγή, και οι διακυμάνσεις των συναλλαγών μπορούν να θεωρηθούν κανονικές από την άποψη της δυναμικής μιας ενιαίας αγοράς.

5. Η Επιτροπή δεν διαθέτει στοιχεία όσον αφορά τις εθνικές ενισχύσεις τις οποίες χρηματοδοτούν εξ ολοκλήρου τα κράτη μέλη και οι οποίες προορίζονται ειδικά για τον τομέα της τομάτας. Η Επιτροπή εξετάζει σήμερα την ενίσχυση που ζητήθηκε να χρησιμοποιηθεί στον τομέα αυτό, στο πλαίσιο των επιλεγόμενων "ενισχύσεων διάσωσης".

ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ

Τα συμπεράσματα αυτά οδηγούν την Επιτροπή στη θεώρηση ότι :

1. Η κοινοτική αγορά βρίσκεται σε μία νέα δυναμική αναδιοργάνωσης ενόψει μίας νέας κατάστασης από το 1993. Οι προκλήσεις είναι αφενός νέες απαιτήσεις της ζήτησης και αφετέρου ο αναπροσανατολισμός των χρονοδιαγραμμάτων των ενδοκοινοτικών συναλλαγών. Η φυσική εξέλιξη της αγοράς θα πρέπει να βρεί την κατάλληλη ισορροπία χωρίς να χρειαστούν μέτρα κοινοτικής παρέμβασης.

2. Η μη αποδοτικότητα ορισμένων επιχειρήσεων δενδροκηπευτικών προϊόντων που καλλιεργούνται σε θερμοκήπια, οι οποίες είναι εγκατεστημένες στις χώρες του βορρά δεν αφορά αποκλειστικά τον τομέα της τομάτας. Οι δυσκολίες αυτές πρέπει να αποδοθούν περισσότερο σε συγκυριακούς παράγοντες όσον αφορά την σκοπιμότητα των επενδύσεων παρά σε πραγματικές αλλοιώσεις της ισορροπίας της αγοράς.

3 . Οι λύσεις πρέπει να εξεταστούν κατά περίπτωση και κατά τρόπο κατάλληλο, χωρίς ωστόσο να διαταραχθεί η καλή λειτουργία της ενιαίας αγοράς.

Η Επιτροπή δεν προέβαλε κατά το παρελθόν, αντιρρήσεις για την κατάργηση του δυναμικού παραγωγής, πράγμα το οποίο θα μπορούσε να εφαρμοσθεί στην ιδιαίτερη περίπτωση των θερμοκηπίων.

Ο τύπος αυτός ενίσχυσης θα μπορούσε να εφαρμοσθεί αποκλειστικά και μόνον για την αντιστάθμιση των εισοδηματικών απωλειών των μη αποδοτικών επιχειρήσεων οι οποίες επιθυμούν να εγκαταλείψουν τον τομέα κηπευτικής.

Η Επιτροπή δεν προέβαλε επίσης αντιρρήσεις όσον αφορά τη χορήγηση ενισχύσεων "διάσωσης" στις βιώσιμες επιχειρήσεις που αντιμετωπίζουν οικονομικές δυσκολίες οφειλόμενες σε εξωτερικούς παράγοντες. Οι εν λόγω ενισχύσεις περιορίζονται συναρτήσει των επενδύσεων που πραγματοποιήθηκαν κατά το παρελθόν.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι
ΟΙ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΕΣ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ

1. Στο Βέλγιο

Η βελγική παραγωγή έχει αυξηθεί κατά 13% από το 1990. Είναι συγκεντρωμένη στην επαρχία της Αμβέρσας, και ιδίως στις περιοχές Malines και Hoogstraten, καθώς επίσης και στη δυτική Φλάνδρα. Η διάθεση στην αγορά αυτής της παραγωγής πραγματοποιείται συνήθως μέσω συνεταιρισμών οι οποίοι εξασφαλίζουν την εμπορία των προϊόντων.

Ο κύκλος των εργασιών των αγορών χονδρεμπορίου για την τομάτα αντιστοιχούσε, το 1994, στο 23,3% της συνολικής αξίας των κηπευτικών που είχαν παραχθεί στο Βέλγιο. Συνολικά, ο κύκλος των εργασιών των κηπευτικών θερμοκηπίου αυξήθηκε στο Βέλγιο το 1994 κατά 6,1% σε σχέση με το 1993· η σημαντικότερη αύξηση οφειλόταν στις τομάτες.

Ο αριθμός των επιχειρήσεων, οικογενειακού χαρακτήρα ως επί το πλείστον, των οποίων η έκταση είναι κατά μέσο όρο 1 εκτάριο, μειώθηκε από το 1990, οι εκτάσεις όμως παρέμειναν κατ'ουσίαν σταθερές, ενώ η απόδοση σημείωσε αύξηση. Το ποσοστό της έκτασης των θερμαινόμενων θερμοκηπίων αυξήθηκε κατά τη διάρκεια των δύο τελευταίων ετών, εις βάρος της μη θερμαινόμενης παραγωγής.

Η τάση του τομέα αυτού είναι φθίνουσα ως προς τον αριθμό των επιχειρήσεων και ως προς την ειδικότητά του, ενώ ο μέσος όρος έκτασης σημειώνει αύξηση.

Ο μέσος όρος των τιμών στην παραγωγή (χωρίς ποικιλιακή διαφοροποίηση) δείχνει μείωση των τιμών κατά τη διάρκεια των περιόδων εμπορίας 1992 και 1993, καθώς επίσης και αύξησή τους κατά τη διάρκεια του 1994, η οποία όμως δεν επαρκεί για να επανέλθουν πλήρως στα επίπεδα του 1990.

Από μία λεπτομερέστερη ανάλυση κατά ποικιλίες προκύπτει ότι, σε σχέση με το 1990, μειώθηκαν οι τιμές για την κλασική στρογγυλή τομάτα το 1993, με ανάκαμψή τους το 1994.

Αντιθέτως, για τις τομάτες σε τσαμπιά, σημειώθηκε σημαντική ποσοτική αύξηση, από 430 τόνους το 1993 σε 2.752 τόνους το 1994, οι οποίοι τέθηκαν σε εμπορία ήδη από τον Φεβρουάριο, με αισθητή αύξηση των τιμών για την ποικιλία αυτή.

Αυτή η αύξηση της παραγωγής τοματών σε τσαμπιά αυξήθηκε έτι περαιτέρω κατά τη διάρκεια της περιόδου εμπορίας του 1995· η τάση αυτή αναμένεται ότι θα εξακολουθήσει να ισχύει.

Το Βέλγιο, μετά από τη σταθεροποίηση, το 1992 και το 1993, της παραδοσιακής παραγωγής τομάτας, αποφάσισε να προσανατολιστεί προς τη διαφοροποίηση αυτής της καλλιέργειας. Η διαφοροποίηση αυτή αναμένεται ότι θα του επιτρέψει να επανέλθει στα επίπεδα τιμών του 1994.

Όσον αφορά τις αποστολές προς την Ένωση, η συνολική ποσότητα αποστολών του Βελγίου έχει αυξηθεί από το 1990, ιδίως προς τη Γαλλία και το Ηνωμένο Βασίλειο, ενώ μειώνονται οι αποστολές προς τη Γερμανία.

2. Στις Κάτω Χώρες

Η παραγωγή έχει μειωθεί κατά 19% από το 1990. Ο αριθμός των επιχειρήσεων έχει μειωθεί κατά 34% κατά τη διάρκεια της τελευταία πενταετίας, με ταυτόχρονη μείωση των εκτάσεων. Η απόδοση εξακολουθεί να αυξάνεται. Το μεγαλύτερο μέρος της παραγωγής βρίσκεται στην περιοχή Westland.

Η τομάτα αντιστοιχεί, από την άποψη της αξίας της παραγωγής, στο 37% της συνολικής αξίας της παραγωγής κηπευτικών. Από το 1990, παρατηρείται εξέλιξη προς την παραγωγή πιπεριών εις βάρος της τομάτας.

Όσον αφορά τις ποικιλίες, παρατηρείται μείωση των εκτάσεων οι οποίες προορίζονται για να παράγονται τομάτες στρογγυλές και σαρκώδεις, ενώ αντιθέτως αυξάνονται οι εκτάσεις που προορίζονται για την παραγωγή τοματών μικρού μεγέθους, τοματών σε τσαμπιά ή τοματών - νάνων- οι οποίες, όπως ήταν αναμενόμενο, αυξάνονται σημαντικά (από 30 εκτάρια το 1993 σε 150 εκτάρια το 1994).

Όσον αφορά τις τιμές, συνολικά (χωρίς ποικιλιακή διαφοροποίηση) διαπιστώνεται σταθερότητα των επιπέδων των τιμών σε σχέση με το 1990. Κατά τη διάρκεια των περιόδων εμπορίας του 1992 και 1993, το επίπεδο των τιμών μειώθηκε κατά 15%, ενώ το 1994 επανήλθαν στα επίπεδα του 1990.

Όσον αφορά τις ποικιλίες, επιβεβαιώνεται η μείωση των τιμών των τοματών των ποικιλιών "σαρκώδεις", ενώ αυξάνονται οι τιμές των ποικιλιών "σε τσαμπιά" και "νάνοι".

Στις Κάτω Χώρες το μεγαλύτερο μέρος της παραγωγής, παραδοσιακά, τίθεται σε εμπορία μέσω των συνεταιρισμών, στους οποίους ανατίθεται επίσης ο έλεγχος της ποιότητας και της εμπορίας. Οι νέες στρατηγικές έχουν στραφεί κατά τη διάρκεια των τελευταίων ετών περισσότερο προς τη ζήτηση της αγοράς, γεγονός το οποίο συνεπάγεται πολιτική διαφοροποίηση της προσφοράς έτσι ώστε να αναπτυχθούν νέες "ευκαιρίες για προστιθέμενη αξία". Παράδειγμα αυτής της πολιτικής αποτελεί η εισαγωγή της τομάτας σε τσαμπιά και των τοματών με "ιδιαίτερη γεύση" οι οποίες σημείωσαν μεγάλη επιτυχία στην αγορά.

Πλέον του 85% της ολλανδικής παραγωγής τομάτας προορίζεται για τις εξωτερικές αγορές.

Οι πωλήσεις αυτές πραγματοποιούνται μέσω των "vealings". Δεκαπέντε περίπου μεγάλες αλυσίδες υπεραγορών θέτουν σε εμπορία, στις χώρες προορισμού, πλέον του 50% της ολλανδικής παραγωγής. Οι κυριότερες χώρες προορισμού είναι η Γερμανία, το Ηνωμένο Βασίλειο και η Σουηδία.

Από το 1990, οι αποστολές προς τη Γερμανία έχουν αυξηθεί, ενώ μειώθηκαν οι αποστολές προς την αγγλική αγορά.

3. Στη Γαλλία

Παρόλο που η παραγωγή στη Γαλλία έχει αυξηθεί από το 1990, το 1994 παρατηρήθηκε σημαντική μείωση της συγκομιδής.

Η ανάπτυξη των θερμοκηπίων είχε ως συνέπεια τη μείωση των εκτάσεων που καλλιεργούνται καθώς επίσης και αύξηση της μέσης απόδοσης.

Η παραγωγή "θερμοκηπίου" στη Γαλλία αντιπροσωπεύει σήμερα το 75% της ποσότητας συγκομιδής.

Ο μέσος όρος των εκτάσεων των επιχειρήσεων είναι μικρότερος από ένα εκτάριο δεδομένου ότι, κατά μεγάλο μέρος, ο χαρακτήρας των επιχειρήσεων είναι οικογενειακός. Η εμπορία του 70% περίπου της συνολικής παραγωγής συγκεντρώνεται από 45 οργανώσεις παραγωγών.

Η γαλλική παραγωγή επικεντρώνεται στις νοτιοανατολικές, νοτιοδυτικές και βορειοδυτικές περιοχές της χώρας. Στον νότο, ο κυριότερος παραγωγικός νομός είναι ο νομός Bouches-du-Rhône στον οποίο αντιστοιχεί το 20% της συνολικής παραγωγής.

Η γαλλική παραγωγή δεν καλύπτει το σύνολο της εσωτερικής ζήτησης· οι εισαγωγές προέρχονται κυρίως από την Ισπανία και το Βέλγιο. Οι εισαγωγές που προέρχονται από την Ισπανία έχουν αυξηθεί σημαντικά, ιδίως κατά τη χειμερινή περίοδο. Οι εισαγωγές που προέρχονται από το Βέλγιο και τις Κάτω Χώρες ανταγωνίζονται άμεσα, κατά τη θερινή περίοδο, τη γαλλική παραγωγή.

Η Γαλλία αποτελεί την κυριότερη αγορά των εισαγωγών που προέρχονται από το Μαρόκο, δεδομένου ότι απορροφά πλέον του 85% των τοματών καταγωγής Μαρόκου.

4. Στην Ισπανία

Η τομάτα, η οποία είναι το υπ'αριθμόν 1 καταναλωμένο κηπευτικό στην Ισπανία, αντιπροσωπεύει σε αξία το 25% της συνολικής φυτοκομικής παραγωγής· είναι παρούσα στην αγορά καθ'όλη τη διάρκεια του έτους.

Από το 1990, έχουν μειωθεί στην Ισπανία και η παραγωγή και οι εκτάσεις κατά 13%, ενώ η απόδοση διαρκώς αυξάνεται.

Η ισπανική παραγωγή είναι αδιάκοπη, με διαφορετικά χαρακτηριστικά κατά τη χειμερινή (Οκτώβριος - Ιούνιος) και τη θερινή παραγωγή (Ιούνιος - Σεπτέμβριος).

Η *θερινή παραγωγή*, η οποία προορίζεται κυρίως για την ισπανική αγορά, καλλιεργείται ως επί το πλείστον "υπαίθρια", από επιχειρήσεις μικρών διαστάσεων και οικογενειακού χαρακτήρα. Αντιθέτως, η *χειμερινή παραγωγή*, η οποία επικεντρώνεται στο νοτιοανατολικό τμήμα της μεσογειακής ακτής και στις Κανάριες Νήσους, αντιπροσωπεύει πλέον του 85% της ισπανικής παραγωγής τομάτας. Πρόκειται για εντατική παραγωγή στην οποία μετέχουν επιχειρήσεις μεγάλου και μεσαίου μεγέθους οι οποίες έχουν αναπτύξει παραγωγές μεγάλης ειδίκευσης από τεχνική άποψη, με δυναμικές και πολύ αποτελεσματικές δομές εμπορίας. Το σύνολο των ισπανικών εξαγωγών προέρχονται από αυτές τις περιοχές χειμερινής παραγωγής.

- Στην Ιβηρική χερσόνησο:

Οι παραγωγικές ζώνες βρίσκονται κυρίως στις περιοχές Almería και Murcia, και αντιπροσωπεύουν το 22% της ισπανικής παραγωγής τομάτας για κατανάλωση σε νωπή κατάσταση. Από το 1990, παρατηρείται αύξηση της παραγωγής σε αυτήν την περιοχή, καθώς επίσης και περιορισμένη αύξηση των εκτάσεων οι οποίες προορίζονται για παραγωγή τοματών κάτω από σκέπαστρα.

Το 60% περίπου των επιχειρήσεων χρησιμοποιούν τη μέθοδο της καλλιέργειας κάτω από πλαστικά σκέπαστρα, με την οποία επιτυγχάνονται υψηλότερες θερμοκρασίες τον χειμώνα, ενώ οι καλλιέργειες αερίζονται κατά τις θερμές περιόδους του έτους.

Χάρη στις νέες ποικιλίες, είναι εφεξής εφικτό να παράγεται σε αυτές τις περιοχές ομοιόμορφη ποιότητα επί 11 μήνες ετησίως. Κατά τη διάρκεια των τελευταίων ετών, έχει καθιερωθεί σε αυτήν την περιοχή ένα μεσογειακό μοντέλο υψηλών επιδόσεων το οποίο συμπεριλαμβάνει τις δομές εμπορίας (και, επομένως, εξαγωγών) γύρω από τις ζώνες παραγωγής.

- Στις Κανάριες Νήσους:

Η παραγωγή των Καναρίων Νήσων διατίθεται κυρίως για εξαγωγή η οποία αντιπροσωπεύει σήμερα το 80% της συνολικής παραγωγής των νήσων.

Εκατό περίπου επιχειρήσεις συμμετέχουν στην παραγωγή η οποία αντιπροσωπεύει το 75% της συνολικής αξίας της φυτοκομικής παραγωγής των Καναρίων.

Η παραγωγική έκταση έχει αυξηθεί από το 1990 και φαίνεται ότι έχει πλέον φτάσει στο μέγιστο επίπεδό της, πράγμα που ισχύει επίσης και για τις ποσότητες που αποστέλλονται προς την Ένωση.

Από το 1990, ο τομέας διήλθε από περίοδο διαρθρωτικού εκσυγχρονισμού ο οποίος βασίστηκε, κατά μεγάλο μέρος, στις προσδοκίες της ευρωπαϊκής αγοράς, και ο οποίος εξακολουθεί να αναπτύσσεται, με εκσυγχρονισμό όσον αφορά τη συσκευασία και τις εμπορικές στρατηγικές. Ο ανταγωνισμός του Μαρόκου έχει αναμφισβήτητα επιταχύνει αυτές τις εξελίξεις.

Το "άνοιγμα" του τομέα των μεταφορών στον διεθνή ανταγωνισμό, έχει πάντως οδηγήσει σε μείωση, το 1994, κατά 15% του μεταφορικού κόστους ως προς τα προηγούμενα έτη.

Οι αποστολές από τις Κανάριες Νήσους προς την Ένωση αυξήθηκαν το 1994 κατά 29%· η αύξηση αυτή αφορούσε κυρίως την αγγλική αγορά.

Οι κυριότερες αγορές των αποστολλών των Καναρίων Νήσων βρίσκονται στο Ηνωμένο Βασίλειο

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ II

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Καλλιέργεια τομάτας στην ΕΥΡ15

Κράτος μέλος		1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994
BELGIQUE	παραγωγή	205.030	225.220	268.400	313.960	329.500	346.779	309.334
	έκταση	859	915	940	945	963	946	954
	απόδοση	239	246	286	332	342	367	324
DANMARK	παραγωγή	15.167	17.000	19.300	17.500	20.000	14.666	20.000
	έκταση	47	:	60	:	:	55	:
	απόδοση	323	:	322	:	:	267	:
DEUTSCHLAND	παραγωγή	19.100	21.500	14.500	16.000	31.306	24.100	20.700
	έκταση	255	267	:	:	479	:	:
	απόδοση	75	81	:	:	65	:	:
ΕΛΛΑΔΑ	παραγωγή	666.910	728.050	666.790	710.700	754.940	784.850	757.250
	έκταση	36.720	37.691	38.513	39.015	36.657	33.110	32.083
	απόδοση	46	53	46	48	51	52	53
ESPAÑA	παραγωγή	1.834.893	1.987.763	2.024.695	1.793.832	1.880.143	1.912.300	1.786.807
	έκταση	60.350	66.066	69.884	59.913	55.802	57.111	61.613
	απόδοση	43	45	45	44	47	49	50
FRANCE	παραγωγή	417.500	421.700	461.100	527.300	516.900	643.400	492.600
	έκταση	6.420	6.600	6.600	6.650	5.960	6.060	4.750
	απόδοση	108	113	119	128	128	145	162
IRELAND	παραγωγή	13.500	10.600	10.500	9.100	11.700	0	0
	έκταση	81	57	54	43	55	:	:
	απόδοση	167	186	194	212	213	:	:
ITALIA	παραγωγή	1.594.916	2.018.230	2.657.083	2.759.091	2.712.099	1.984.572	2.149.074
	έκταση	116.013	133.601	136.378	129.669	117.595	113.426	115.248
	απόδοση	41	46	46	48	50	48	50
LUXEMBOURG	παραγωγή	30	30	35	40	52	65	70
	έκταση	2	2	2	3	3	4	4
	απόδοση	15	15	18	13	17	19	20
NEDERLAND	παραγωγή	567.029	620.782	640.725	636.149	651.994	606.612	540.577
	έκταση	1.715	1.687	1.603	1.570	1.505	1.390	1.241
	απόδοση	331	368	400	405	433	436	436
PORTUGAL	παραγωγή	63.893	80.835	86.706	72.625	64.267	221.103	75.000
	έκταση	:	:	:	:	:	34.694	:
	απόδοση	:	:	:	:	:	21	:
UNITED KINGDOM	παραγωγή	132.100	134.000	138.700	137.300	125.900	112.900	111.000
	έκταση	624	595	580	556	476	401	388
	απόδοση	212	225	239	247	264	282	286
ΕΥΡ-12	παραγωγή	5.530.068	6.265.710	6.987.534	6.993.597	7.098.801	6.651.347	6.262.412
	έκταση	223.086	247.481	254.614	238.364	219.495	247.197	216.281
	απόδοση	133	115	143	123	134	140	115

Καλλιέργεια τομάτας στην ΕΥΡ15 - συνολική παραγωγή που προορίζεται για νωπή κατανάλωση

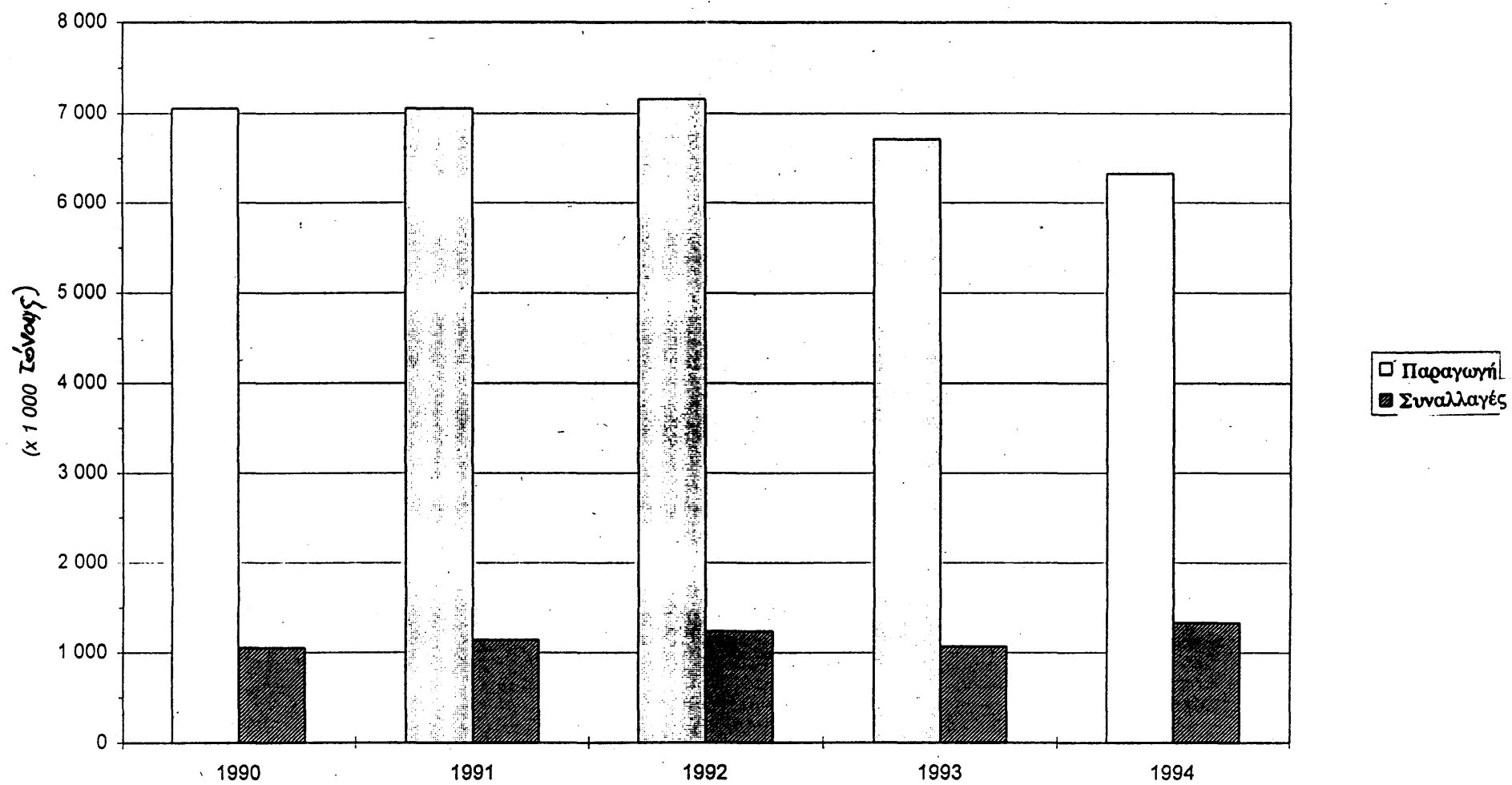
Κράτος μέλος	1988		1989		1990		1991		1992		1993		1994		1995	
	(τόνοι)	(%)	(τόνοι)	(%)	(τόνοι)	(%)	(τόνοι)	(%)	(τόνοι)	(%)	(τόνοι)	(%)	(τόνοι)	(%)	(τόνοι)	(%)
BELGIQUE	205.030	3,7	225.220	3,6	268.400	3,8	313.960	4,5	329.500	4,6	346.779	5,2	309.334	4,9		
DANMARK (*)	15.167	0,3	17.000	0,3	19.300	0,3	17.500	0,2	20.000	0,3	14.666	0,2	20.000	0,3		
DEUTSCHLAND	19.100	0,3	21.500	0,3	14.500	0,2	16.000	0,2	31.306	0,4	24.100	0,4	20.700	0,3		
ΕΛΛΑΔΑ	666.910	12,0	728.050	11,5	665.790	9,4	710.700	10,1	754.940	10,5	784.850	11,7	757.250	12,0		
ESPAÑA	1.834.893	33,0	1.987.763	31,4	2.024.695	28,7	1.793.832	25,4	1.880.143	26,3	1.912.300	28,5	1.786.807	28,2		
FRANCE	417.500	7,5	421.700	6,7	461.100	6,5	527.300	7,5	516.900	7,2	643.400	9,6	492.600	7,8		
IRELAND	13.500	0,2	10.600	0,2	10.500	0,1	9.100	0,1	11.700	0,2						
ITALIA	1.594.916	28,7	2.018.230	31,9	2.657.083	37,7	2.759.091	39,1	2.712.099	37,9	1.984.572	29,6	2.149.074	33,9		
LUXEMBOURG	30	0,0	30	0,0	35	0,0	40	0,0	52	0,0	65	0,0	70	0,0		
NEDERLAND	567.029	10,2	620.782	9,8	640.725	9,1	636.149	9,0	651.994	9,1	606.612	9,0	540.577	8,5		
PORTUGAL	63.893	1,1	80.835	1,3	86.706	1,2	72.625	1,0	64.267	0,9	221.103	3,3	75.000	1,2		
UNITED KINGDOM	132.100	2,4	134.000	2,1	138.700	2,0	137.300	1,9	125.900	1,8	112.900	1,7	111.000	1,8		
ÖSTERREICH		0,0	18.395	0,3	18.045	0,3	13.768	0,2	12.330	0,2	13.620	0,2	14.524	0,2		
FINLAND	30.145	0,5	28.822	0,5	31.857	0,5	30.014	0,4	30.346	0,4	30.778	0,5	34.608	0,5		
SVERIGE (**)		0,0	15.540	0,2	17.887	0,3	17.890	0,3	17.890	0,2	18.889	0,3	19.000	0,3		
ΕΥΡ15	5.560.213	100,0	6.328.467	100,0	7.055.323	100,0	7.055.269	100,0	7.159.367	100,0	6.714.634	100,0	6.330.544	100,0		

(*) : στοιχεία EUROSTAT - CRONOS για τα έτη 1989, 1991, 1992, 1994

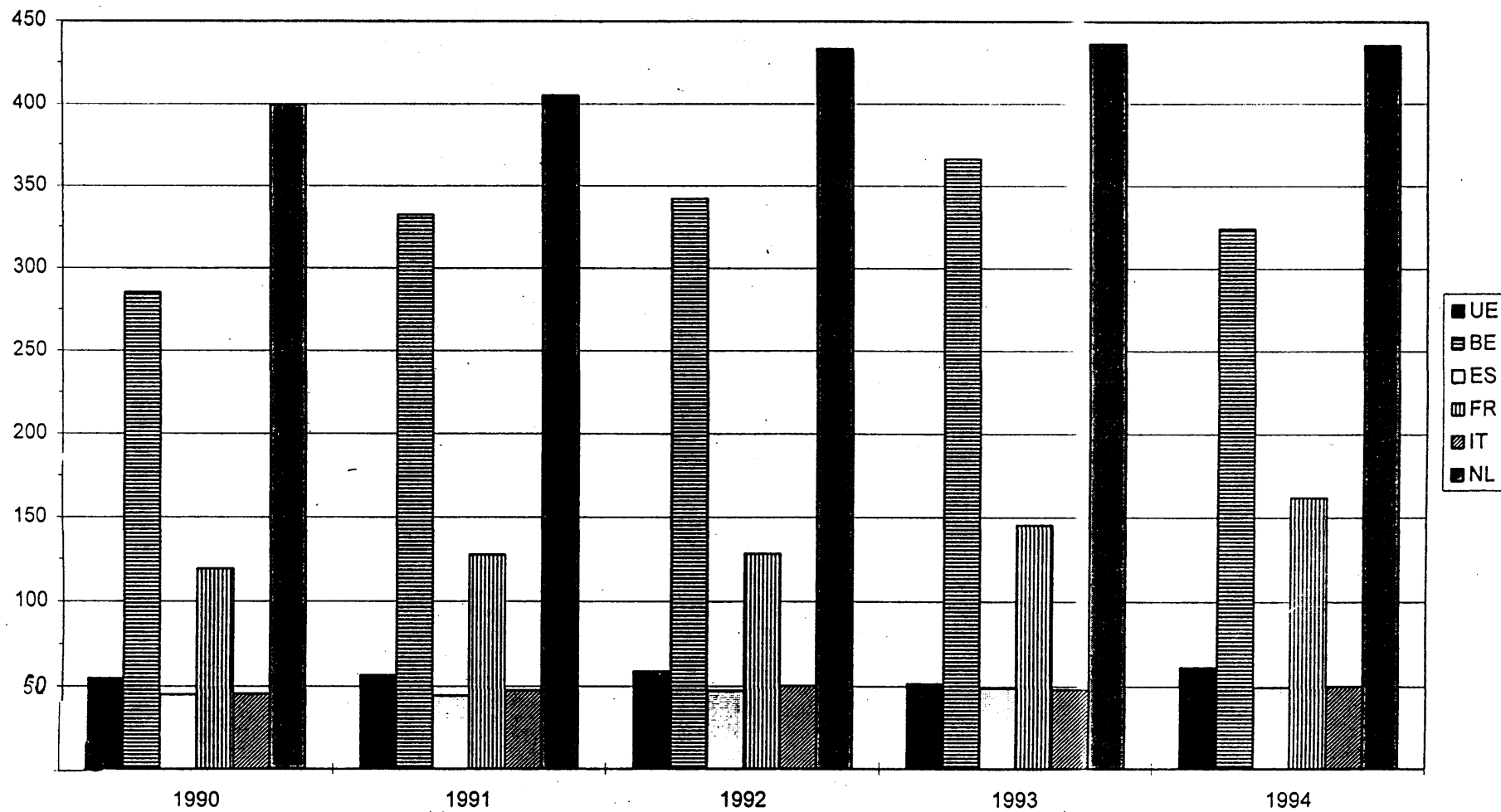
(**) : στοιχεία EUROSTAT - CRONOS για τα έτη 1989, 1991, 1992

αποσύρσεις 2															
Εξέλιξη των ποσοτήτων που αποσύρθηκαν από το 1990 έως το 1994															
	1990			1991			1992			1993			1994		
	αποσύρσεις	παραγωγή	(%)	αποσύρσεις	παραγωγή	(%)	αποσύρσεις	παραγωγή	(%)	αποσύρσεις	παραγωγή	(%)	αποσύρσεις	παραγωγή	(%)
BELGIQUE	18	268400	0,01	312	313960	0,1	6543	329500	2,0	5444	346779	1,57	7531	309334	2,4
DANMARK		19300		0	17500		0	20000			14666			20000	
DEUTSCHLAND		14500		46	16000		312	31306		99	24100	0,4	59	20700	0,3
ΕΛΛΑΔΑ	8	665790	0,00	19091	710700	2,7	3169	754940	0,4	5006	784850	0,6	2977	757250	0,4
ESPAGNE	62	2024695	0,00	71	1793832	0,00	49	1880143	0,0	2613	1912300	0,1	9996	1786807	0,6
FRANCE	7783	461100	1,69	26407	527300	5,01	25528	516900	4,9	11964	643400	1,9	6644	492600	1,3
IRELAND		10500		47	9100		120	11700		89			97		
ITALIA	116367	2657083	4,38	9072	2759091	0,33	175792	2712099	6,5	5852	1984572	0,3	13820	2149074	0,6
LUXEMBOURG		35		0	40		0	52			65			70	
NEDERLAND	11123	640725	1,74	5227	636149	0,82	41181	651994	6,3	18894	606612	3,1	8958	540577	1,7
PORTUGAL		86706		0	72625		0	221103		130	221103	0,1	138	75000	0,2
U. KINGDOM		138700		0	137300		3	112900		0	112900			111000	
EYP-12	135361	6987534	1,94	60273	6993597	0,86	252697	7242637	3,5	50091	6651347	0,8	50220	6262412	0,8
Πηγή: Απολογισμός των κρατών μελών που πραγματοποιήθηκε από την ΓΔ VI.E.1															

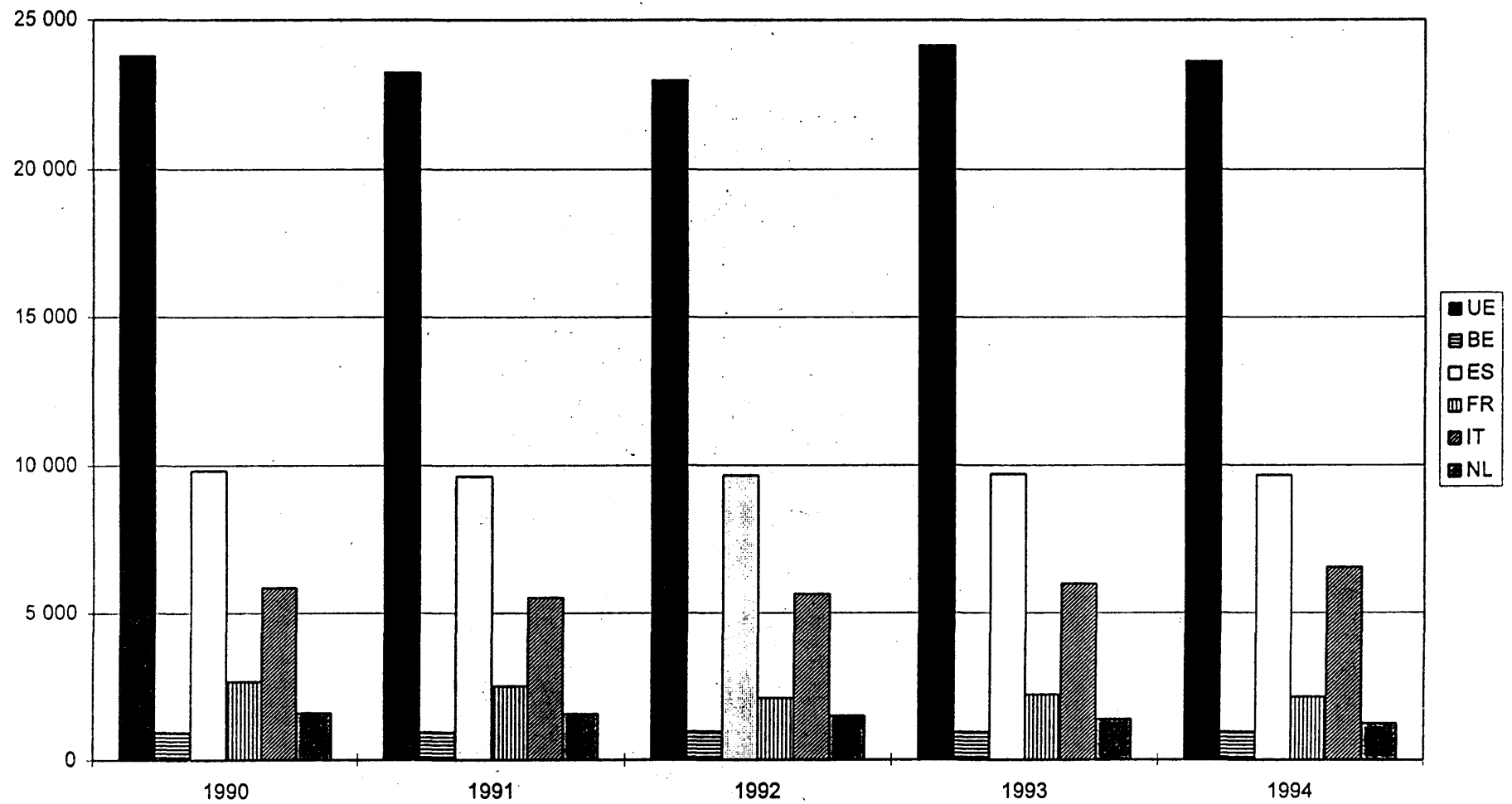
Παραγωγή και ενδοκοινοτικές συναλλαγές (ΕΥΡ 12)

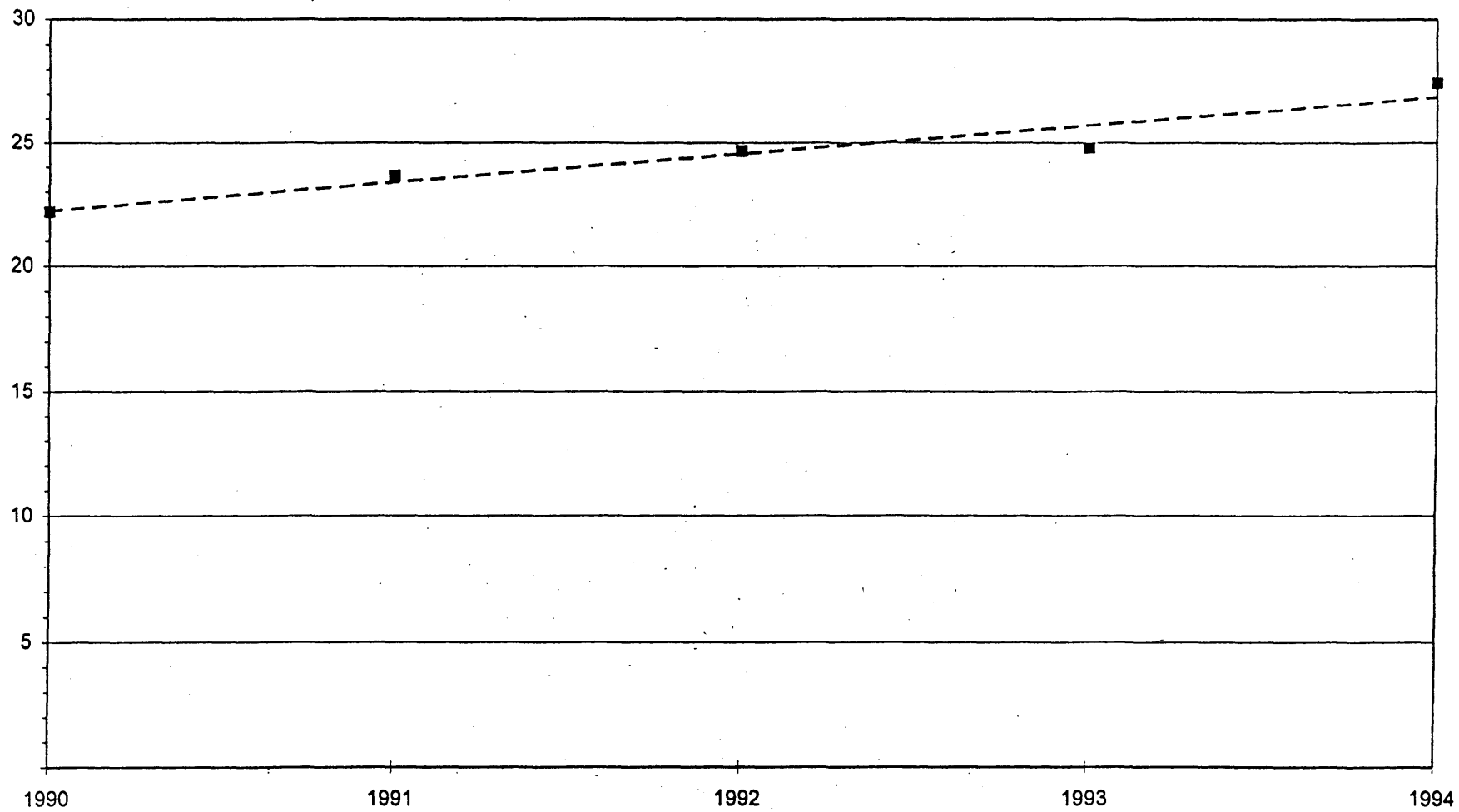
Εξέλιξη της απόδοσης της παραγωγής
(τόνοι/εκτάρια)

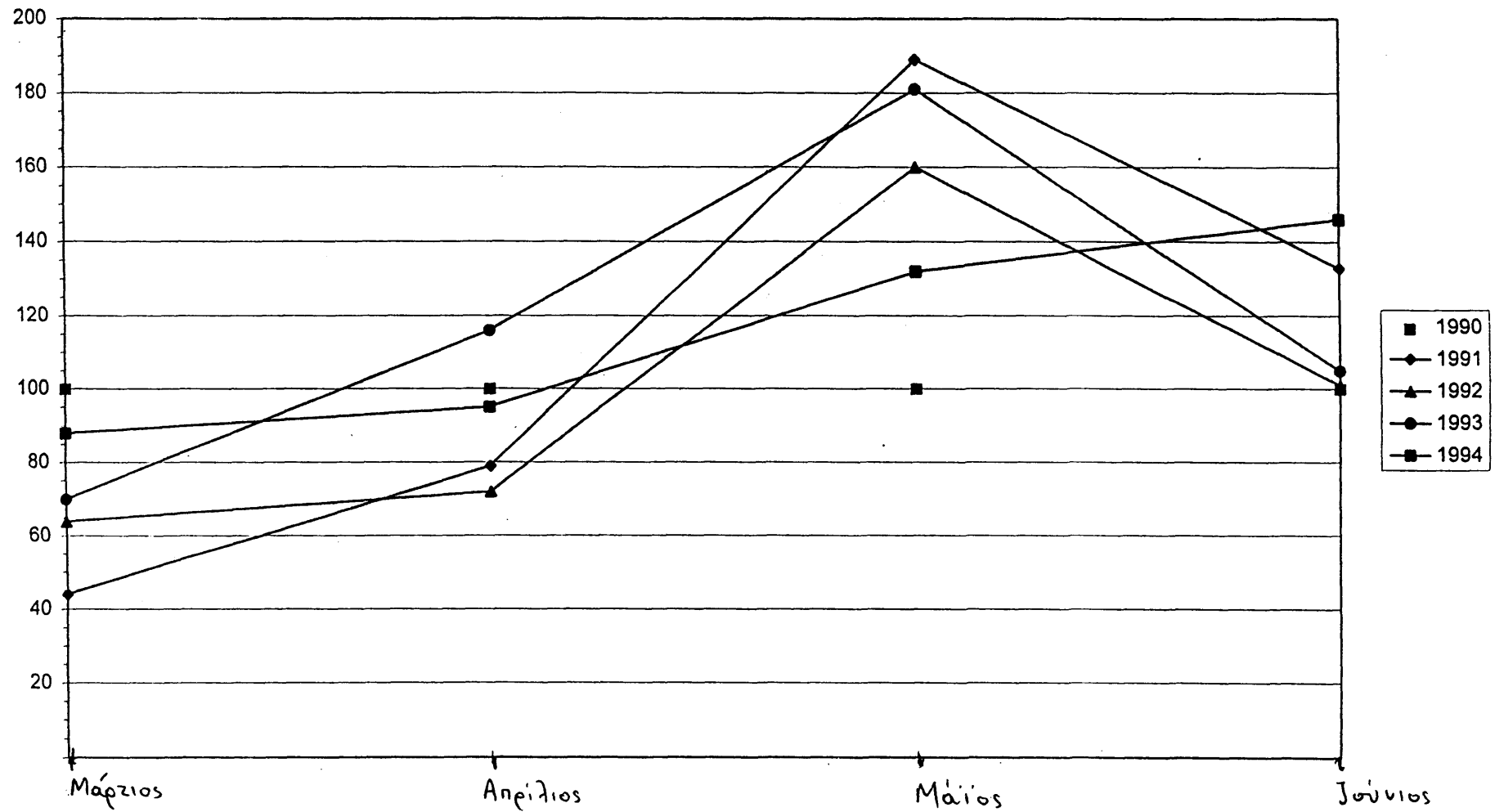
Έκταση των καλλιεργειών τομάτας κάτω από σκέπαστρα στην ΕΕ
(εκτάρια)

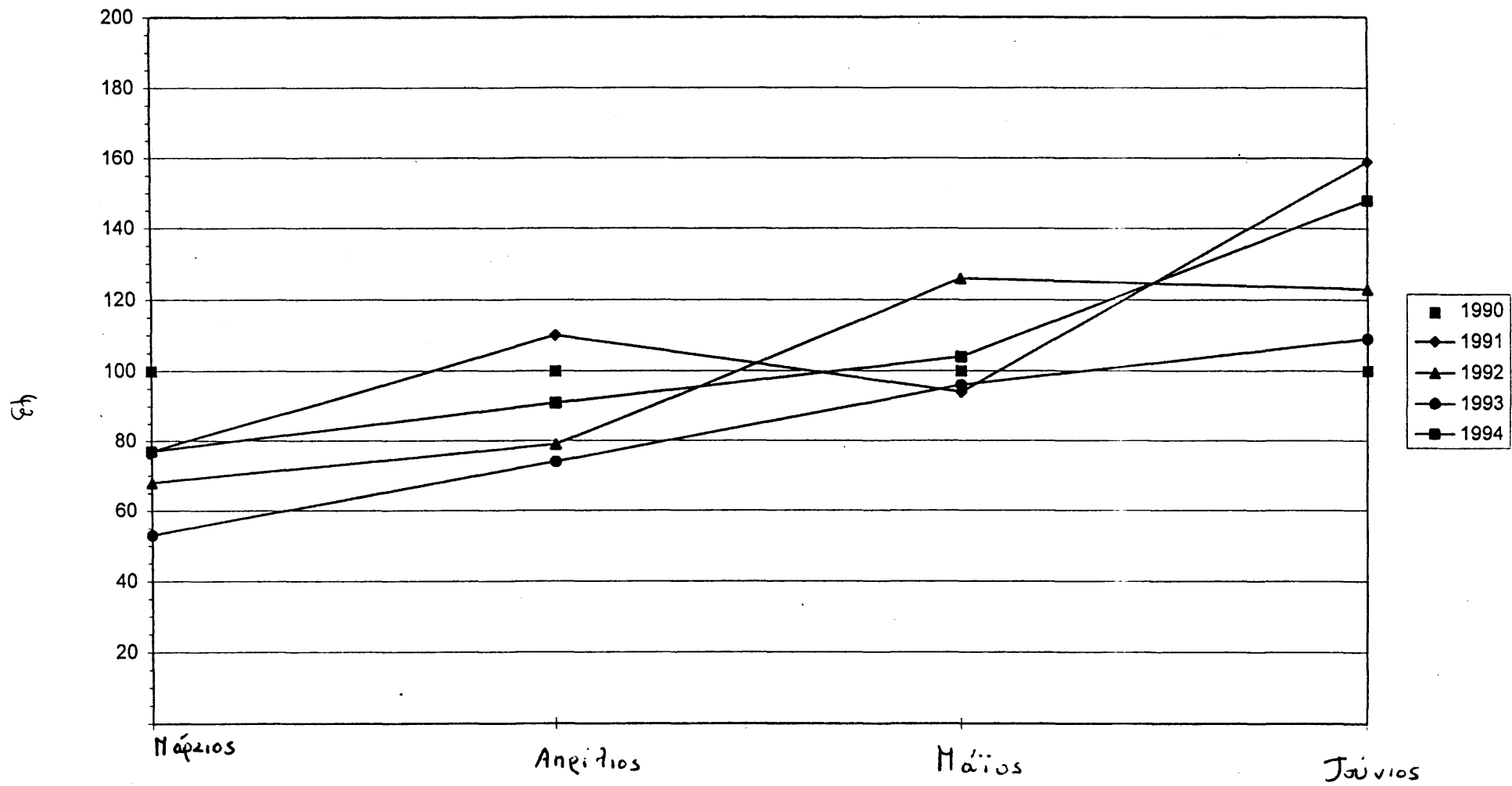
Κατανάλωση τοματών σε νωπή κατάσταση στην ΕΕ (κατ'εκτίμηση)
(kg/κάτοικο)

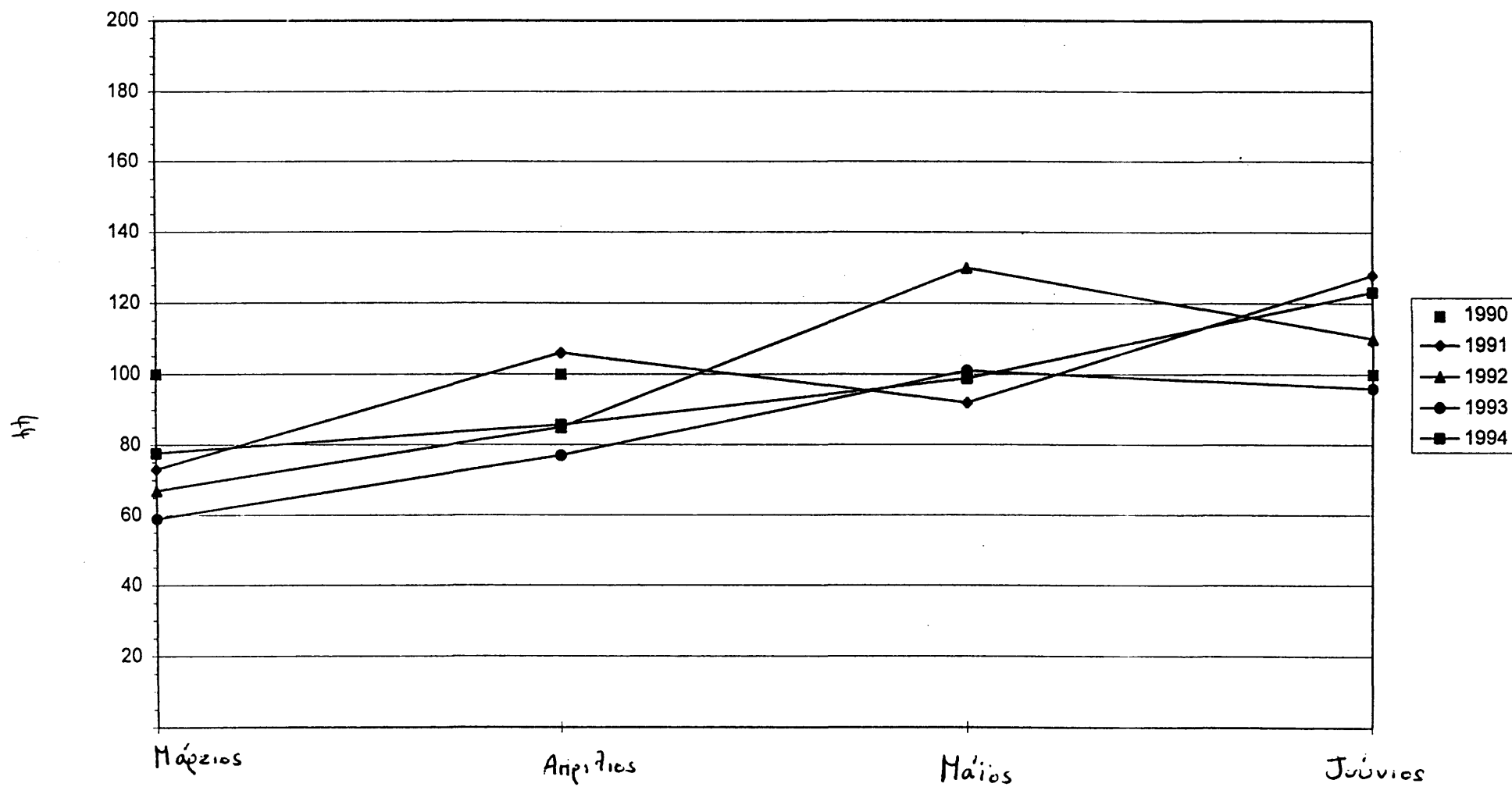
Διακυμάνσεις των μηνιαίων τιμών σε σχέση με το 1990 - Ισπανία -
(δείκτης -1900=100)

Διακυμάνσεις των μηνιαίων τιμών σε σχέση με το 1990 - Κάτω Χώρες -
(δείκτης -1990=100)

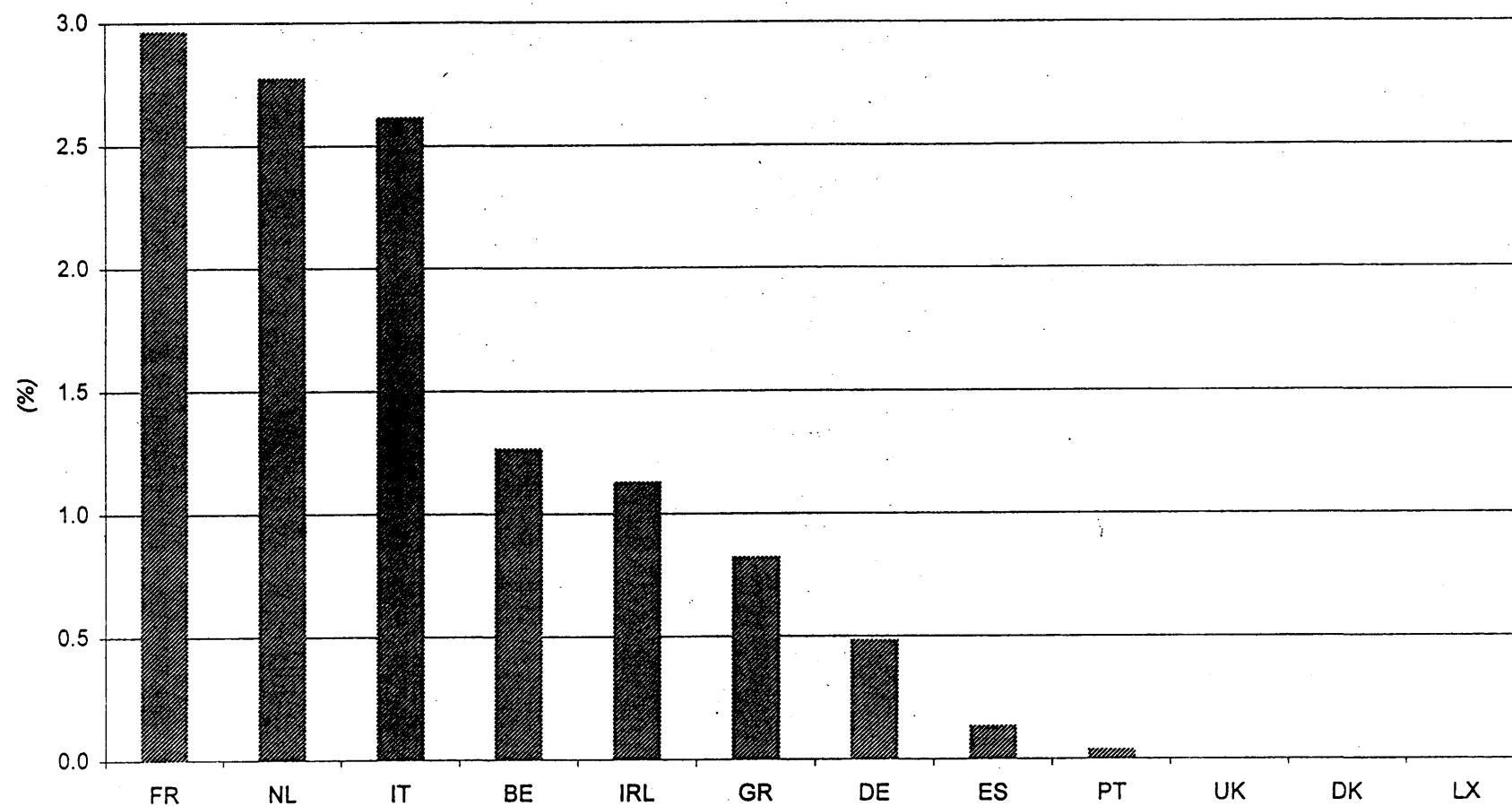
Διακυμάνσεις των μηνιαίων τιμών σε σχέση με το 1990 - Βέλγιο -
(δείκτης -1900=100)

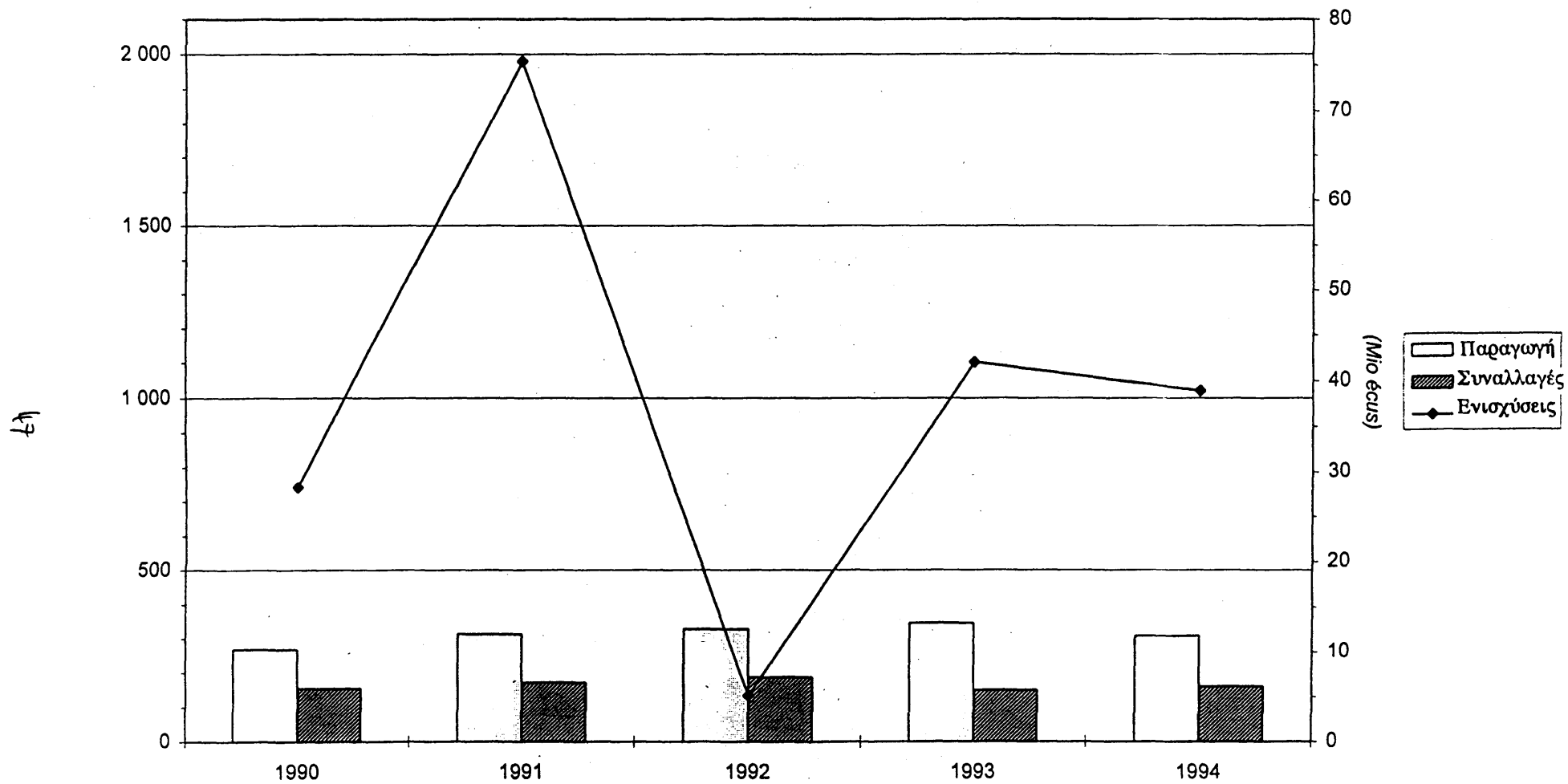
Διακυμάνσεις των μέσων κοινοτικών τιμών από τον Μάρτιο έως τον Ιούνιο σε σχέση
με το 1990
(δείκτης -1900=100)

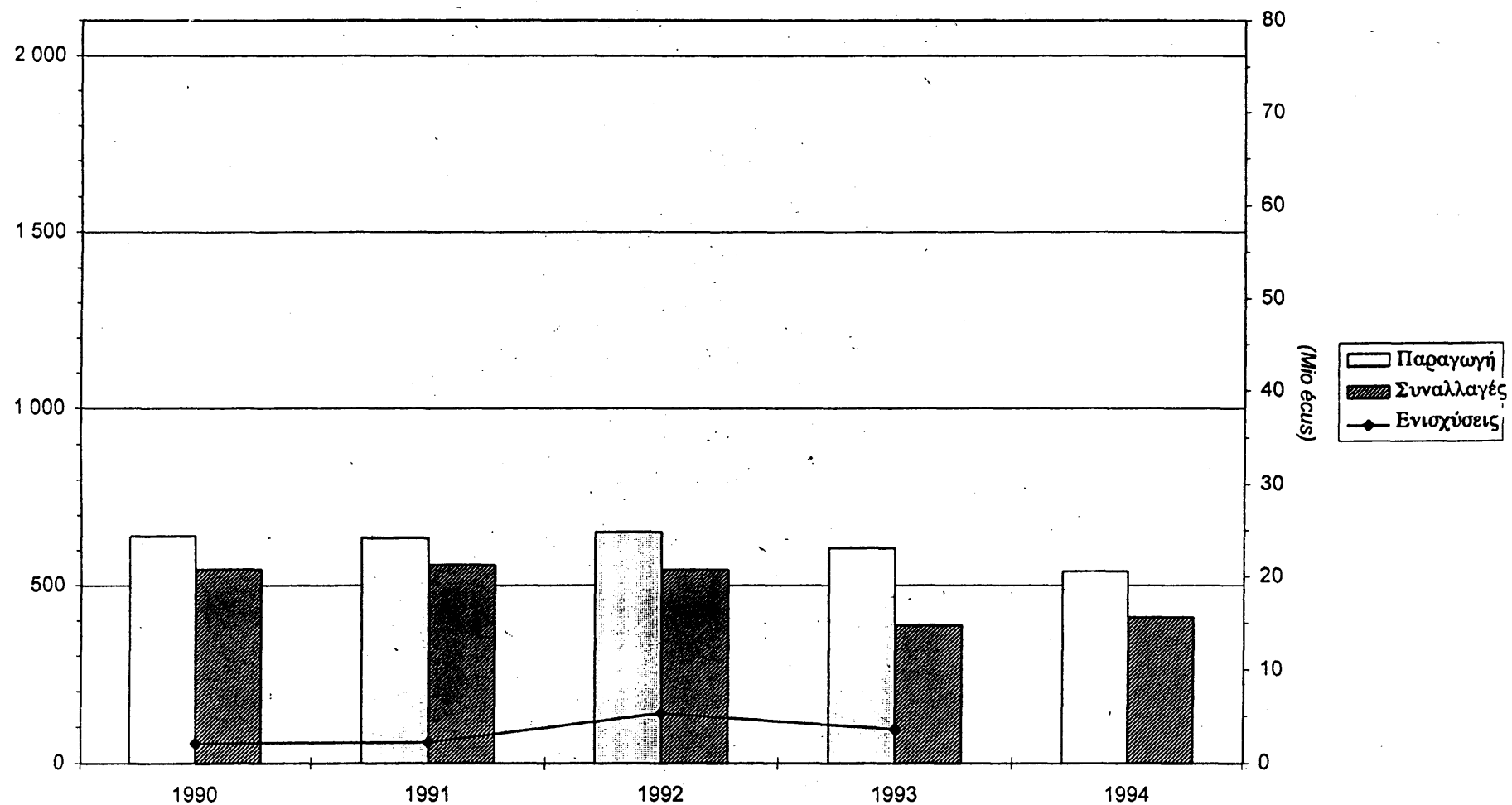
Εθνική σημασία των αποσύρσεων τοματών από την αγορά σε σχέση με την εθνική παραγωγή μεταξύ του 1990 και του 1994

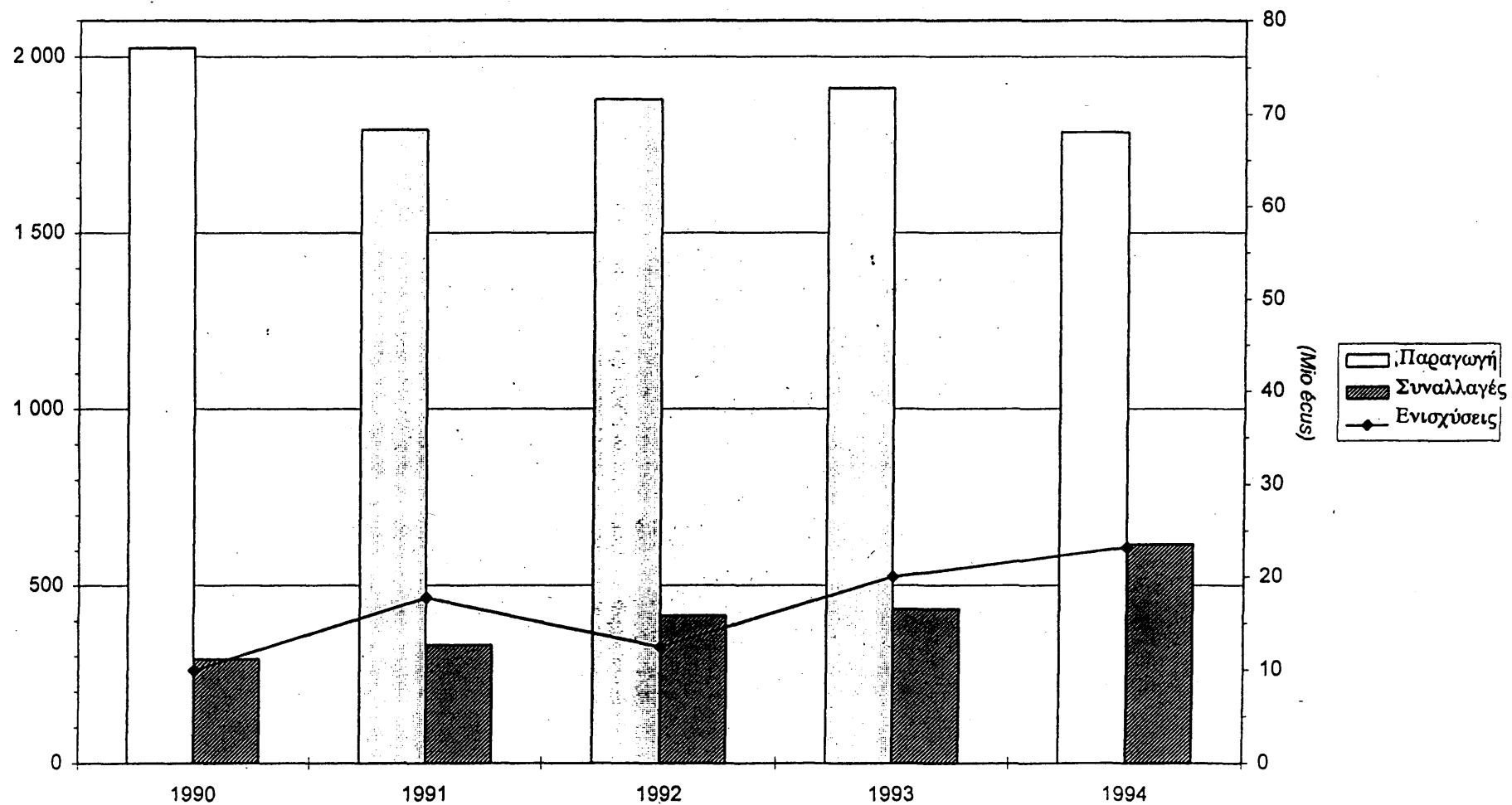
Παραγωγή, ενδοκοινοτικές συναλλαγές και ενισχύσεις στις επενδύσεις - Βέλγιο -
(x 1000 τόνους) -

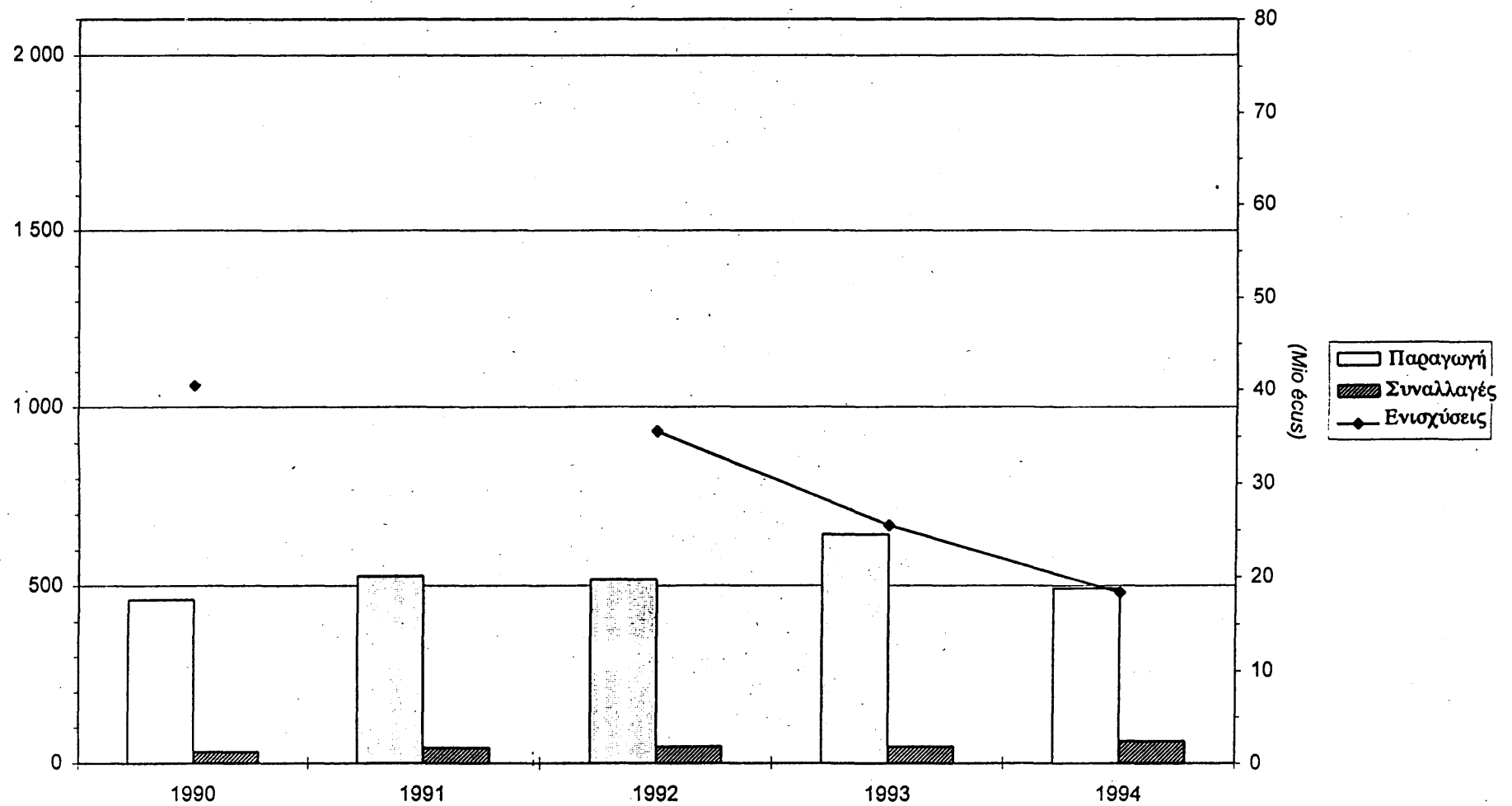
Παραγωγή, ενδοκοινοτικές συναλλαγές και ενισχύσεις στις επενδύσεις -Κάτω Χώρες-
(x 1000 τόνους) -

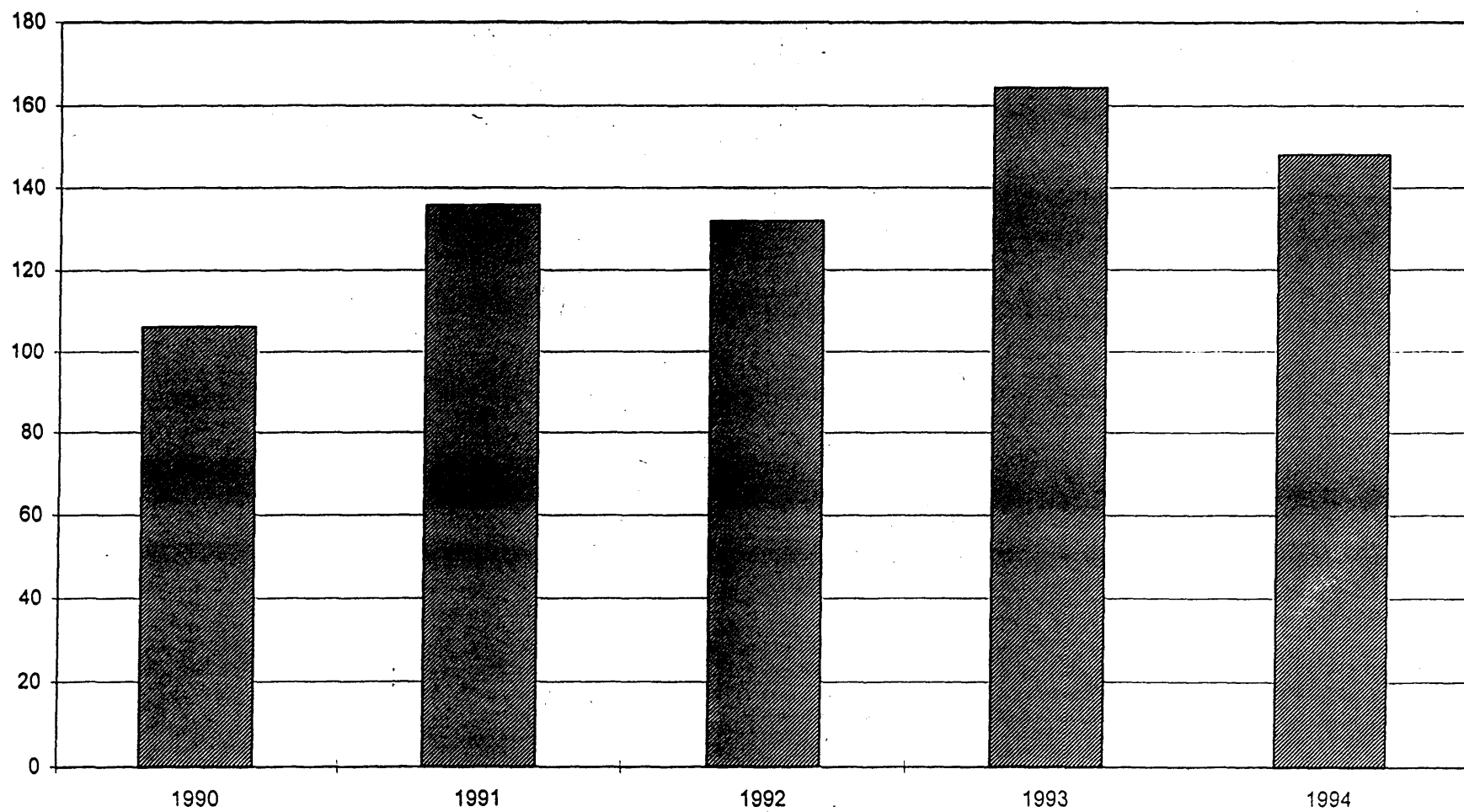
Παραγωγή, ενδοκοινοτικές συναλλαγές και ενισχύσεις στις επενδύσεις - Ισπανία -
(x 1000 τόνους) -

Παραγωγή, ενδοκοινοτικές συναλλαγές και ενισχύσεις στις επενδύσεις - Γαλλία -
(x 1000 τόνους) -

Εισαγωγές στην ΕΕ τοματών προέλευσης Μαρόκου
(x 1000 τόνους)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β

Κριτήρια επιλογής για τις επενδύσεις που αφορούν τη μεταποίηση και εμπορία των γεωργικών προϊόντων βάσει του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 866/90

Όσον αφορά τον τομέα των οπωροκηπευτικών, τα κριτήρια επιλογής (απόφαση 94/342/ΕΟΚ) προβλέπουν τον αποκλεισμό των ακόλουθων επενδύσεων :

- επενδύσεις που αφορούν αύξηση των δυνατοτήτων εμπορίας για προϊόντα για τα οποία διαπιστώθηκαν σημαντικές αποσύρσεις στις συγκεκριμένες περιφέρειες (που συνδέονται με πλεονασματική παραγωγή) κατά τη διάρκεια των 3 τελευταίων ετών,
- όλες οι επενδύσεις που επιφέρουν αύξηση των δυνατοτήτων μεταποίησης, εκτός εάν ίσες δυνατότητες μεταποίησης έχουν εγκαταλειφθεί στην ίδια επιχείρηση ή σε άλλες συγκεκριμένες επιχειρήσεις ή εκτός ειδικών προϊόντων για τα οποία έχει διαπιστωθεί σημαντική αύξηση των δυνατοτήτων διάθεσης στην αγορά. Η απαγόρευση αυτή δεν εφαρμόζεται στις περιφέρειες του στόχου αριθ. 1 για τις οποίες έχει διαπιστωθεί ανεπάρκεια δυνατοτήτων,
- επενδύσεις που αφορούν την παραγωγή συμπυκνωμένου χυμού ντομάτας, αποφλοιωμένων ντοματών, χυμό εσπεριδοειδών, ροδακίνων σε σιρόπι και αχλαδιών σε σιρόπι, εκτός εάν οι επενδύσεις στοχεύουν σε μία νέα δυνατότητα μεταποίησης που είναι κατώτερη κατά 20% τουλάχιστον από τη συνολική προϊπάρχουσα δυνατότητα που έχει εγκαταλειφθεί, στην συγκεκριμένη περιφέρεια.

Οι επενδύσεις που λαμβάνονται υπόψη για τη χορήγηση συνδρομής του ΕΓΤΠΕ-τμήμα Προσανατολισμού βάσει του κανονισμού πρέπει να στοχεύουν :

- στην ορθολογική οργάνωση και την ανάπτυξη της συσκευασίας, της διατήρησης, της επεξεργασίας, της μεταποίησης, της ανακύκλωσης των υποπροϊόντων και των καταλοίπων παραγωγής·
- στη βελτίωση της διάθεσης στην αγορά συμπεριλαμβανομένης της βελτίωσης του τομέα της διαφάνειας στη διαμόρφωση των τιμών·
- στην εφαρμογή νέων τεχνικών μεταποίησης συμπεριλαμβανομένης της ανάπτυξης νέων προϊόντων και υποπροϊόντων ή το άνοιγμα νέων αγορών καθώς και καινοτόμων επενδύσεων·
- τη βελτίωση της ποιότητας των προϊόντων.

ISSN 0254-1483

COM(96) 247 τελικό

ΕΓΓΡΑΦΑ

GR

03

Αριθ. καταλόγου : CB-CO-96-256-GR-C

ISBN 92-78-04815-1

Υπηρεσία Επισήμων Εκδόσεων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων

L-2985 Λουξεμβούργο